

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Bakalářská práce

**Sociální situace matek samoživitelek v době
koronavirové krize**

Vedoucí práce: Suda Stanislav, doc. MgA. Ph.D.

Autor práce: Pavla Kolafa

Studijní obor: Vychovatelství - pedagogika volného času

Ročník: Třetí

2022

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum

Pavla Kolafa

Poděkování:

Tím to bych velice ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce docentovi Stanislavu Sudovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Úvod.....	5
1. Teoretická část.....	6
1.1 COVID-19.....	6
1.1.1. Zdroj.....	6
1.1.2. Přenos.....	6
1.1.3. Šíření nákazy.....	7
1.1.4. Příznaky a symptomy.....	7
1.2 Matka samoživitelka.....	9
1.3 Sociální situace matek samoživitelek.....	10
1.4 Matky samoživitelky a koronavirová krize.....	13
2. Metodologie.....	17
2.1 Výzkumný problém.....	17
2.2 Cíl práce.....	17
2.3 Výzkumné otázky.....	18
2.4 Metodika.....	18
2.4.1. Výzkumný soubor.....	18
2.4.2. Nástroje pro sběr dat.....	18
2.4.3. Výzkumný design.....	19
2.5 Realizace výzkumu.....	20
3. Výzkumná část.....	22
3.1 Výsledky výzkumu.....	22
3.1.1 Finanční situace.....	31
3.1.2 Výchova, rodina a volný čas.....	34
3.1.3 Vzdělávání.....	37
3.2 Diskuze.....	39
Závěr.....	45
Seznam použitých zdrojů.....	46
Přílohy.....	50

Úvod

Tématem mé bakalářské práce je sociální situace matek samoživitelek v době koronavirové krize. Téma je velmi aktuální vzhledem k momentální celosvětové situaci. Rozhodla jsem se toto téma zvolit, protože v mém okolí se nalézají mnoho matek samoživitelek, jejichž situace se v době koronavirové krize výrazně zhoršila, ale také zlepšila a na tento propad mezi jednou cílovou skupinou bych ráda poukázala.

V první teoretické části bakalářské práce budou definovány základní pojmy celé práce jako je definice onemocnění Covid – 19, jeho zdroj, přenos, šíření, příznaky a symptomy. Dále se budu zabývat pojmem matka samoživitelka, v další kapitole se rozepíši o sociální situaci a také o situaci v době koronavirové krize. V druhé části práce popisuji metodologii výzkumu. Definuji výzkumný problém, cíl práce, výzkumný soubor, nástroje pro sběr dat, výzkumný design. Dále popisuji realizaci výzkumu. Bude se jednat o kvalitativní výzkum realizovaný na základě polostrukturovaných interview a zároveň na základě úvah sepsaných komunikačními partnerkami. Vyhodnocení proběhne za pomoci zakotvené teorie. V poslední části budou předloženy výsledky celého výzkumu, které budou rozděleny do několika skupin dle tematické shody. V úplném závěru následuje diskuze, která porovná závěry výzkumu s podloženými odbornými zdroji.

Celá práce analyzuje situace matek samoživitelek v době koronavirové krize a pokouší se pomocí intimních rozhovorů a zároveň hlubokých úvah popsat, jaká změna v této nelehké době proběhla v sociální sféře.

1. Teoretická část

1.1 COVID-19

COVID-19 je onemocnění způsobené novým koronavirem nazývaným SARS-CoV-2. Světová zdravotnická organizace (dále jen WHO) se o tomto novém viru poprvé dozvěděla 31. prosince 2019 jako o shluku případů „virové pneumonie“ ve Wu-chanu v Čínské lidové republice.¹ Dále docházelo k rychlému rozšiřování onemocnění, u něhož nebyl známý původce ani způsob přenosu. Postupně se dostávalo také do dalších zemí mimo Čínu. Nejprve se jednalo o další země v jihovýchodní Asii, poté došlo k průniku do Austrálie, dále se onemocnění rozšířilo také do Evropy, Afriky a Ameriky. Dne 30. 1. 2020 vyhlásila WHO celosvětový stav zdravotní nouze a od 11. 3. 2020 bylo šíření koronaviru prohlášeno za pandemické (výskyt infekčního onemocnění velkého rozsahu, který zasahuje několik kontinentů). V České republice byl evidován první případ nákazy dne 1. 3. 2020.²

1.1.1. Zdroj

Primární zdroj tohoto onemocnění nebyl prozatím identifikován. Nejprve se zřejmě nákaza začala šířit z tržnice ve Wu-chanu ze zvířecího zdroje, který nebyl prozatím blíže určen. Podobným způsobem byly do populace zaneseny také jiné koronaviry. V současnosti je zdrojem onemocnění COVID-19 člověk.³

1.1.2. Přenos

Virus SARS-CoV-2 je respirační onemocnění a k jeho přenosu dochází kapénkovou cestou. Hlavním zdrojem nákazy je infikovaný člověk. Ten vylučuje kapénky respiračními sekrety při kýchání a kašláním. K přenosu dochází nejčastěji vdechnutím či

¹ Srov. World Health Organization. *Coronavirus disease (COVID-19)*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>>

² Srov. Státní zdravotní ústav. *Základní informace o onemocnění novým koronavirem – covid-19 (coronavirus disease 2019)*. [online]. 7. aktualizace. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf>. str. 2.

³ Srov. Státní zdravotní ústav. *Základní informace o onemocnění novým koronavirem – covid-19 (coronavirus disease 2019)*. [online]. 7. aktualizace. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf>. str. 3.

přímým zásahem sliznic kapénkami.⁴ Obecně lze říci, že o průběhu onemocnění rozhodují především dvě okolnosti. První z nich je, jak vysoké infekční dávce byl daný jedinec vystaven, druhou okolností je vnímatelnost. Tím rozumíme vrozenou či získanou imunitu daného člověka. Oba tyto faktory mají rozhodující vliv na průběh a délku inkubační doby nemoci.⁵

1.1.3. Šíření nákazy

Často sledovaným koeficientem pro charakteristiku šíření nákazy a tvorbu prognóz je reprodukční číslo R. Tento ukazatel udává průměrný počet dalších osob nakažených jednou infikovanou osobou. Reprodukční číslo je podmíněno mnoha faktory. Jsou jimi četnost kontaktů, nakažlivost onemocnění, doba izolace jedince a další okolnosti.⁶

1.1.4. Příznaky a symptomy

Byla zjištěna velká škála možných příznaků koronaviru – od mírných až po velmi závažné. Ty se mohou objevit mezi druhým až čtrnáctým dnem od styku s virem.⁷ Nejběžnějšími příznaky jsou horečka, suchý kašel a únava. Dalšími méně běžnými příznaky jsou ztráta chuti nebo čichu (případně obojího), ucpaný nos, bolesti v krku, bolesti hlavy, bolesti svalů a kloubů, různé kožní vyrážky, nevolnost a zvracení, průjem, zimnice či závratě.⁸ Tento seznam příznaků není kompletní a nadále se aktualizuje. Odborníci se domnívají, že dospělí lidé trpící jiným závažným onemocněním srdce, dýchacího aparátu či cukrovkou, jsou vystaveni vyššímu riziku závažnějšího průběhu onemocnění COVID-19.⁹

⁴ Srov. TROJÁNEK, M. Nový koronavirus (SARS-CoV-2) a onemocnění COVID-19. *Časopis lékařů českých*, 2020, roč. 159, č. 2, str. 55 - 66. ISSN 18005-4420.

⁵ Srov. GÖPFERTO VÁ, D., FABIÁNOVÁ, K. Epidemiologická charakteristika onemocnění covid-19: úvaha nad současnými poznatky o onemocnění. *FARMAKOTERAPEUTICKÁ REVUE*, 2020, roč. 5, č. 1, str. 30-36. ISSN 2533-6878.

⁶ Srov. GÖPFERTO VÁ, D., FABIÁNOVÁ, K. Epidemiologická charakteristika onemocnění covid-19: úvaha nad současnými poznatky o onemocnění. *FARMAKOTERAPEUTICKÁ REVUE*, 2020, roč. 5, č. 1, str. 30-36. ISSN 2533-6878.

⁷ Srov. Centers for Disease Control and Prevention. *Symptoms of Coronavirus*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>. > str. 1.

⁸ Srov. World Health Organization. *Coronavirus disease (COVID-19)*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>>.

⁹ Srov. Centers for Disease Control and Prevention. *Symptoms of Coronavirus*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>. > str. 1.

Onemocnění může také probíhat naprosto asymptomaticky. Tento průběh onemocnění byl popsán již na samém počátku, není však možné určit, kolik procent infikovaných osob má tento průběh. Odborníci uvádějí, že by se mohlo jednat o 30 – 45 %. ¹⁰

80 % osob, u kterých se rozvinou příznaky koronaviru, nepotřebuje nemocniční léčbu a uzdraví se v domácím prostředí. Přibližně 15 % onemocní vážně a je potřeba je hospitalizovat a poskytnout jim odpovídající péči. 5 % osob, u kterých se objeví příznaky, kriticky onemocní a potřebují intenzivní lékařskou péči. Komplikace vedoucí k úmrtí mohou zahrnovat respirační selhání, syndrom akutní respirační tísně, sepsi a septický šok, tromboembolismus nebo multiorgánové selhání, včetně poranění srdce, jater nebo ledvin. Ve vzácných situacích se u dětí může rozvinout těžký zánětlivý syndrom několik týdnů po infekci. ¹¹

¹⁰ Srov. GÖPFERTO VÁ, D., FABIÁNOVÁ, K. Epidemiologická charakteristika onemocnění covid-19: úvaha nad současnými poznatky o onemocnění. *FARMAKOTERAPEUTICKÁ REVUE*, 2020, roč. 5, č. 1, str. 30-36. ISSN 2533-6878.

¹¹ Srov. World Health Organization. *Coronavirus disease (COVID-19)*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>>.

1.2 Matka samoživitelka

Na základě sčítání lidu v roce 2001 lze říci, že téměř 20% všech rodin je tvořeno pouze jedním rodičem, z toho 90 % těchto domácností je vedeno právě ženami. Tento fenomén bude mít pravděpodobně narůstající tendenci, a to zejména ze dvou hlavních důvodů. Prvním z nich je zvyšující se rozvodovost, přičemž primárními pečovatelkami o děti jsou právě ženy. Dalším důvodem je rapidním zvýšení takzvané mimomanželské plodnosti. Obecně lze říci, že samoživitelství má tyto tři hlavní příčiny:

- samoživitelství jako důsledek rozpadu partnerství či rozvodu (počet rozvodů v posledních desetiletích prudce stoupl, ročně dochází asi ke třiceti tisícům rozvodům což má za následek ohrožení přibližně čtyřiceti tisíc dětí)¹²
- mimomanželská plodnost (definujeme jako plodnost osob svobodných či rozvedených)
- ovdovění (tato skupina je relativně málo početná, historicky dominovala až do druhé poloviny dvacátého století, nyní se však oproti ostatním skupinám jedná spíše o výjimky)¹³

Tato demografická skupina je často přehlížena z důvodu její obtížné identifikace. Zahrnuje totiž ženy ve věkovém rozpětí 40 let. Postrádá viditelné a identifikovatelné lobby, které by hájilo jejich zájmy, protože každá z těchto matek má jiné potřeby a tyto nelze obecně charakterizovat. Často dochází ke stigmatizaci matek samoživitelek a jejich postavení se přisuzuje především mladým a nezodpovědným dívkám. Reálně ale 85% všech samoživitelů představují osoby ve věku 25 – 64 let.¹⁴

Obecně lze říci, že výchova jedním z rodičů přináší mnohá úskalí a je velmi náročná. Specifika této výchovy jsou nedostatek času, chybějící partner nebo naopak nový partner, chybějící finanční prostředky, neochota rodiny pomoci (finančně,

¹² Srov. MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině dítěte*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0332-7. str. 13.

¹³ Srov. GOODY, J. *Proměny rodiny v evropské historii: historicko-antropologická esej*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2006. Utváření Evropy. Str. 167 – 178. ISBN 80-7106-396-7.

¹⁴ Srov. MATERA, B. *Návrh usnesení Evropského parlamentu o situaci matek samoživitelek*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2011. Dostupné na WWW: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2011-0317_CS.html>.

emocionálně). Těžkosti přicházejí také v oblasti sociálních kontaktů a v pracovním životě.¹⁵

1.3 Sociální situace matek samoživitelek

Obecně lze říci, že ženy jsou na trhu práce z pohledu zaměstnavatele vnímány jako riziková skupina. Důvodem tohoto fenoménu je bezpochyby stereotypní vnímání ženy jako pečovatelky a osoby, která v případě akutních událostí zůstává doma s dětmi a pečuje o ně. To je pro zaměstnavatele problematické. Zejména pokud má žena malé děti. Absence partnera je tedy pro zaměstnavatele dalším velmi rizikovým faktorem. Zaměstnankyně je z tohoto důvodu méně časově flexibilní oproti mužským kolegům či ženám bez dětí.¹⁶ V evropském pracovním prostředí ženy také obecně pobírají oproti mužům za stejnou práci nižší mzdu. I to může být příčinou rizika sociálního vyloučení a chudoby matek samoživitelek.¹⁷

Na trhu práce matky samoživitelky obtížně nalézají uplatnění. To může být způsobeno například nároky na vzdálenost do zaměstnání, pracovní dobu a dalšími podmínkami. Nutností je totiž sladit pracovní dobu (tedy i čas, který zabere přeprava do práce) a otevírací dobu zařízení, ve kterém je dítě umístěno (mateřská škola, základní škola a další). Matky samoživitelky obecně také kladou velký důraz na finanční ohodnocení dané práce. Z důvodu nutnosti zabezpečit sebe i závislé dítě / děti.¹⁸

Právní systém České republiky nezohledňuje při poskytování sociálních dávek, zda je matka samoživitelka či nikoliv. Tyto jsou přidělovány na základě určitých podmínek. Zohledňuje se to v jakém prostředí a s kým daný jedinec žije (zda jsou v domácnosti nezaopatřené děti), potřeby daného jedince a nedostatečné příjmy pro zabezpečení

¹⁵ Srov, FITZGERALD, F. *Zpráva o genderové perspektivě koronavirové krize a pokrizového období*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2020. Dostupné na WWW: <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0229_CS.html>.

¹⁶ Srov. DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. Str. 34 – 39. ISBN 978-80-7330-119-4.

¹⁷ Srov, MATERA, B. *Návrh usnesení Evropského parlamentu o situaci matek samoživitelek*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2011. Dostupné na WWW: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2011-0317_CS.html>.

¹⁸ Srov. DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. Str. 34 – 39. ISBN 978-80-7330-119-4.

rodiny.¹⁹ Sociální politika tedy pomáhá osamělým rodičům jen v případě, že se jejich příjmy pohybují kolem životního minima. V současné době přetrvává jediná výhoda, a tou je delší nárok na podporu při ošetřování nemocného dítěte (dětí). Délka se prodlužuje o 7 dní. Dále také nemohou být zaslány bez svého souhlasu na služební cestu, pokud je dítě mladší 15 let.²⁰

Dalším problémem, jak jsem již zmiňovala výše, může být neplnění vyživovací povinnosti na nezaopatřené dítě, případně děti. Vzhledem k povětšinou již tak velmi napjatému rozpočtu může být absence výživného opravdu zásadní. Neplnění této povinnosti je v České republice trestným činem. Mnoho samozivitelů se ani soudní cestou výživného nedomůže nebo s velkým zpožděním. To v důsledku znamená, že potřeby dítěte nejsou zajištěny.²¹ V současnosti dle platného právního řádu existuje takzvané náhradní výživné. Jedná se o sociální dávku, která je určena nezaopatřenému dítěti, kterému není hrazeno výživné osobou povinnou toto výživné platit. Je vypláceno po zákonem stanovenou dobu, nejdéle do 26 let věku dítěte (maximálně 24 výplat). Jeho výš je rozdílem mezi výší výživného vyměřeného soudem a možným částečným plnění výživného v daném měsíci. Maximální výše příspěvku je 3000 Kč měsíčně.²²

Situace matek samozivitelek na trhu práce není ideální. Sladit rodinný život s tím pracovním je složitý úkol a neúplné rodiny jsou právě proto častěji ohroženy chudobou. Znamená to především menší materiální vybavení těchto rodin. Matky často nejsou schopny zajistit kvalitní potraviny, školní pomůcky, ošacení a další věci. Samozřejmě finance nejsou ani na nejrůznější školní výlety, lyžařské výcviky a další aktivity. To vše přispívá k izolaci dítěte od jeho vrstevníků. Dalším problémem je nedostatek času matek samozivitelek v ohledu péče o dítě. Pracovní vytížení a péče o domácnost jim zabírají tolik času, že většinou není možné se plně věnovat dítěti / dětem. Dítě tedy tráví většinu volného času samostatně, to platí i o plnění domácí přípravy na vyučování. Tyto

¹⁹ Srov. DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. Str. 34 -39. ISBN 978-80-7330-119-4. Str. 1.

²⁰ Srov. DUDOVÁ, R. *Postavení sólo rodičů v ČR. Koncepce a realizace sociální a rodinné politiky v ČR se zaměřením na péči o seniory i o děti*. Praha: Alternativa 50+, 2016. Str. 7. ISBN: 978-80-88155-00-3.

²¹ Srov. BERÁNKOVÁ, K. *MPSV podpoří samozivitelky a samozivitele čtvrtá* [online]. [cit. 2021-12-30]. Praha: 2004, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné na WWW: <<https://www.mpsv.cz/documents/20142/833915/031104b.pdf/730b2288-f3af-5f2a-ccd5-37493bdd87ff>>. Str. 1.

²² Srov. MINISTERVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Náhradní výživné*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné na WWW: <<https://www.mpsv.cz/web/cz/-/nahradni-vyzivne>>. Str. 1.

děti častěji trpí emoční deprivací a jsou vyřazovány z kolektivu. To vše se může odrazit také na úspěších ve školním prostředí.²³

Čas věnovat se dětem v rámci domácí příprava na školní výuku matkám samoživitelkám chybí. Pro zvládnání školní látky je ale tato příprava zásadní a vyplývá již ze samotné role rodiče. Měl by dohlížet na přípravu pomůcek, pomoci s ústní přípravou (opakování látky, pomoc s přípravou na testy, písemné práce, verbální zkoušení, besedy, diskuze, na prvním stupni je potřeba s dětmi denně číst, pomoci s přípravou referátu a další), dále je třeba pomoci s písemnými úkoly z různých předmětů nebo je alespoň zkontrolovat a vyžadovat jejich plnění.²⁴ Každodenní příprava na vyučování může být velmi zásadní a může být jednou z mála příležitostí kvalitně stráveného času rodiče s dítětem. Jeho přítomnost či absence může mít zásadní vliv na celou školní docházku.²⁵

²³ Srov. WOMEN FOR WOMEN, o.p.s. *Feminizace chudoby - problematika samoživitelék v ČR*. [online]. [cit. 2021-12-30]. 2015, Bydlím tedy jsem. Dostupné na WWW: <<https://bydlimtedysem.cz/feminizace-chudoby/>>.Str. 1.

²⁴ Srov. ZÁKLADNÍ ŠKOLA DUKELSKÝCH HRDINŮ. *Zásady domácí přípravy žáků na vyučování*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <https://www.zsdukla.cz/?page_id=408>. Str. 1.

²⁵ Srov. EPSTEIN, J. L. *School, family, and community partnerships : preparing educators and improving schools*. Boulder : Westview Press, 2011. Str. 40. ISBN 978-0-8133-4447-8.

Nejprve došlo k povolení individuální výuky v rámci posledního ročníku vysokých škol. Poté byla umožněna osobní přítomnost žákům závěrečných ročníků středních škol. Od 25. 5. 2020 bylo možná osobní přítomnost žáků prvních stupňů základní školy. Účast však nebyla povinná. Postupně docházelo k uvolňování dalších opatření až po úplné uvolnění.³³

S další vlnou přišla znovu opatření zakazující osobní přítomnost žáků ve školách. Vláda rozhodla na základě Usnesení o přijetí krizového opatření ze dne 12. 10. 2020 č. 1022.³⁴ Od 18. 11. 2020 začalo docházet k rozvolňování opatření, což začalo běžnou výukou pro 1. a 2. ročníky základních škol, dále docházelo k uvolnění opatření pro vyšší ročníky základních škol, dále střední školy, a nakonec i školy vysoké.³⁵ Další znovu uzavření škol bylo realizováno na základě usnesení vlády ze dne 23. 12. 2020 č. 1377.³⁶ Na základě tohoto opatření byla zavřena všechna školská zařízení s výjimkou mateřských škol a 1. a 2. ročníků základních škol. Od 12. 3. do 10. 4. 2021 trvala úplné uzavření všech školských zařízení. Od 23. 4. 2021 začalo docházet k postupnému uvolňování opatření, nejprve se uvolnila předškolní výuka, poté výuka na prvním stupni základní školy, praktická výuka, až došlo k uvolnění všech opatření. Některé školy mohly být i po tomto termínu uzavřeny krajskými hygienickými stanicemi.³⁷ Výuka v době uzavření škol byla legislativně vymezena ve školském zákoně novelou vyhlášenou pod č. 349/2020 Sb. s účinností dne 25. 8. 2020 stanovená pravidla pro vzdělávání distančním způsobem v některých mimořádných situacích uzavření škol či zákazu přítomnosti dětí, žáků nebo studentů ve školách. Výuka by měla vycházet z metodického doporučení pro vzdělávání distančním způsobem. Realizace se liší dle jednotlivých stupňů vzdělání a také individuálně se k němu různě postavili jednotlivé

³³ Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Aktualizováno: Harmonogram uvolňování v oblasti školství 2020*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.msmt.cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-v-oblasti-skolstvi>>. Str .1.

³⁴ Srov. USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 23. prosince 2020 č. 1377 o přijetí krizového opatření, rok 2020, ve znění platném dne 23. 12. 2020. Str .1.

³⁵ Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Školy covid kalendář..* [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.klickevzdelani.cz/Management-skol/Reditelna/Provozni-zalezitosti/category/vseobecne-informace/msmt-prehled-provozu-skol-v-obdobi-pandemie-covid19-jaro-2020-2021>>. Str .1.

³⁶ Srov. USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 23. dubna 2020 č. 455 o přijetí krizového opatření, rok 2020, ve znění platném dne 27. 4. 2020. Str .1.

³⁷ Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Školy covid kalendář..* [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.klickevzdelani.cz/Management-skol/Reditelna/Provozni-zalezitosti/category/vseobecne-informace/msmt-prehled-provozu-skol-v-obdobi-pandemie-covid19-jaro-2020-2021>>. Str .1.

školy. Školy by měly reflektovat možnosti žáků a jejich technické domácí vybavení.³⁸ Hodně škol také požaduje tisknutí a skenování nejrůznějších materiálů pro děti. Technické vybavení (počítač, tiskárna a skener) a internet může být pro hůře finančně situované rodiny problém zajistit. Některé školy toto vybavení zapůjčují, není tomu však všude. V případě, že tato forma výuky není možná, musí škola nabídnout dítěti alternativu.³⁹

Při uzavření škol měli rodiče nárok na pobírání ošetřovaného, omezeného dobou trvání uzavření škol viz informace výše. Jeho výše byla nejprve ponechána na 60% z redukovaného denního vyměřovacího základu, jako je tomu u běžného ošetřovaného. Později bylo zvýšeno na 80%.⁴⁰

Ženy tedy často musely skloubit péči o rodinu, výuku dětí a náročné zaměstnání či práci z domova. Z průzkumů také vyplývá, že i v úplných rodinách často zastávají mnohem větší podíl péče o domácnost než muži. Takto velká zátěž může mít vliv na emoční, duševní a sociální vývoj daného jedince. Stejně tak může při tak velké zátěži dojít k ohrožení profesního života daných žen.⁴¹

O hodně složitější pozici v tom období zažívají rodiče samoživitelé. Tyto rodiny jsou z velké části tvořeny ženami, jak jsem již uváděla výše. Tyto ženy musely čelit mnohačetné zátěži v podobě nepřerušovaného poskytování péče, obav ohledně úpravy opatrovnictví, ekonomických obav a také osamělosti.⁴²

Nyní se zaměříme na ekonomické dopady koronavirové krize na rodiny matek samoživitelek. Podíl samoživitelů, kteří v této době obtížně vycházejí s penězi, se oproti normální situaci, zvýšil téměř na dvě třetiny. Alarmující je, že se jedná především o rodiny, které měly výrazné problémy již před vypuknutím krize. Ta je tedy dostala na

³⁸ Srov. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <file:///C:/Users/notebook/Desktop/metodika_DZV__23_09_final.pdf>. Str .1.

³⁹ Srov. RYBOVÁ, R. *Samoživitelé: Jak bojují v době koronaviru*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < https://www.e15.cz/finexpert/vydelavame/samozivitele-jak-bojuji-v-dobe-koronaviru-1375278>. Str .1.

⁴⁰ Srov. MINISTERVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Ošetřovné*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních. Dostupné na WWW: < https://www.mpsv.cz/osetrovne>. Str .1.

⁴¹ Srov, FITZGERALD, F. *Zpráva o genderové perspektivě koronavirové krize a pokrizového období*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2020. Dostupné na WWW: <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0229_CS.html>. Str .1.

⁴² Srov, FITZGERALD, F. *Zpráva o genderové perspektivě koronavirové krize a pokrizového období*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2020. Dostupné na WWW: <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0229_CS.html>. Str .1.

okraj finančního životního minima, což pro ně může znamenat problém se splácením půjček, uhrazením nájemného a dalšími základními náklady jako je jídlo, hygienické prostředky a lékařská péče. Často je také problémem chybějící „záchranná síť“ kontaktů, která by mohla v těchto případech pomoci.⁴³ Vyřizování sociálních dávek, které by mohly při poklesu příjmu pod hranici životního minima pomoci, je v době krize zdlouhavé a obtížné. Situaci komplikuje distanční podávání žádostí, ale také jejich velké množství, nejednoznačnost požadavků, obtížnost vyplnění, velké množství požadovaných dokumentů.⁴⁴

⁴³ Srov. ÚSTAV EMPIRICKÝCH VÝZKUMŮ. *Situace samoživitelů a samoživitelek v koronavirové krizi*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.stem.cz/situace-samozivitelu-a-samozivitelek-v-koronavirove-krizi/>>. Str. 1.

⁴⁴ Srov. RYBOVÁ, R. *Samoživitelé: Jak bojují v době koronaviru*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.e15.cz/finexpert/vydelavame/samozivitele-jak-bojuji-v-dobe-koronaviru-1375278>>. Str. 1.

2. Metodologie

2.1 Výzkumný problém

Situace matek samoživitelek je dlouhodobě diskutované téma. Skupina je často přehlížena a to zejména z důvodu její obtížné identifikace. Je to totiž rozsáhlá skupina žen ve věkovém rozmezí 40 let. Každá z těchto rodin má specifické potřeby a nelze je jednoznačně sjednotit.⁴⁵

Období koronavirové krize ovlivnilo významně život všech lidí, o to významněji zasáhlo neúplné rodiny. Ženy obecně zastávají velkou část profesí, které jsou situovány v první linii boje proti koronaviru. Navíc jsou většinou výrazně aktivnější i při realizaci domácích a pečovatelských prací.⁴⁶ Ženy samoživitelky, které i za normálních okolností mají těžší výchozí pozici, byly v této době vystaveny opravdu těžké zkoušce, ať už z hlediska ekonomického, emocionálního, sociálního či spirituálního.⁴⁷ V rámci této bakalářské práce se pokusíme specifikovat následky koronavirové krize na ženy samoživitelky. Mohou jimi být finanční problémy, sociální izolace, problémy s výchovou a vzděláváním dětí a další.

2.2 Cíl práce

Na základě prostudování dostupných zdrojů a při zpracování teoretické části bakalářské práce jsem si stanovila následující cíle. Cílem mé bakalářské práce je zjistit, jaké následky na sociální situace matek samoživitelek má koronavirová krize. Snažila jsem se zjistit, jaké problémy jednotlivé komunikační partnerky mají a jakým způsobem se je snaží řešit.

⁴⁵ Srov, MATERA, B. *Návrh usnesení Evropského parlamentu o situaci matek samoživitelek*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2011. Dostupné na WWW: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2011-0317_CS.html>. Str. 1.

⁴⁶ Srov. BUCHERT, V. Hrdiny krize jsou ženy: Sestřičky, matky, prodavačky, pečovatelky, kolegyně. I většinu lékařů tvoří ženy. *REFLEX*. [online]. [cit. 2021-12-30]. 2020, roč. 2020, č. 17. ISSN 0862-6634. Dostupné na WWW: <https://www.reflex.cz/clanek/komentare/100941/hrdiny-krize-jsou-zeny-sestricky-matky-prodavacky-pecovatelky-kolegyne-i-vetsinu-lekaru-tvori-zeny.html?fb_comment_id=3730128987029129_4711936522181699>. Str. 1.

⁴⁷ Srov, FITZGERALD, F. *Zpráva o genderové perspektivě koronavirové krize a pokrizového období*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2020. Dostupné na WWW: <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0229_CS.html>. Str. 1.

2.3 Výzkumné otázky

V rámci výzkumu byla stanovena tato výzkumné otázka:

- Jak se změnila sociální situace matek samoživitelek v době koronavirové krize?

2.4 Metodika

2.4.1. Výzkumný soubor

Výběr proběhl na základě známosti. Jednalo se tedy o výběr záměrný, komunikační partnerky byly vybírány dle předem jasně daných kritérií, muselo se jednat o matky samoživitelky, které mají alespoň jedno z dětí na prvním stupni základní školy. Došlo k oslovení několik matek samoživitelek s dětmi v mém sociálním okruhu. Další se přidaly na základě doporučení. Celkový počet komunikačních partnerek bylo 8.

2.4.2. Nástroje pro sběr dat

Pro svou bakalářskou práci jsem zvolila kvalitativní výzkum. Domnívám se, že je pro mé téma vhodnější. Kvalitativní výzkum získává velké množství informací o malém počtu jedinců. Nejedná se o kvantitu dat, nýbrž o jejich kvalitu, důkladnost a konkrétnost. Jde zde především o porozumění sociálních aktérů světa. V rámci výzkumu se snažíme pochopit perspektivu komunikačních partnerů (respondentů, pozorovaných jedinců...) na danou problematiku. Uchopení tématu by mělo být holistické a ucelené. Jde o hlubší porozumění sociálnímu fenoménu. V rámci kvalitativního výzkumu se neřídíme se striktními pravidly, nýbrž je nutné následovat flexibilní plán výzkumu, pečlivě a systematicky uchovávat data a poté je analyzovat.⁴⁸ V klasickém kvalitativním výzkumu je nejprve určena výzkumná otázka či otázky a ty jsou následně doplňovány či upravovány v rámci realizace výzkumu. Z tohoto důvodu může být kvalitativní výzkum označován jako pružný. Může totiž reagovat na vzniklé

⁴⁸ Srov. JARKOVSKÁ, L. *Výzkumné strategie kvalitativního výzkumu*. [online]. [cit. 2022-27-01].

Dostupné na

WWW:<https://is.muni.cz/el/1441/podzim2017/SP7MK_MTO2/um/Metodologie_2_podzim_2017_Lekce_4.pptx.pdf>. Str. 4.

situace a podřizovat se jim. Výzkum je založen na analýze informací. Je zde snaha o osvětlení výzkumných otázek, otázky.⁴⁹

Metoda, kterou jsem v rámci výzkumu zvolila je interview. Klasické interview je možné rozdělit do tří základních skupin dle míry strukturování. Jsou jimi nestrukturované interview, polostrukturované interview a strukturované interview.⁵⁰ V mém případě se jednalo o polostrukturované interview. Jedná se zřejmě o nejrozšířenější metodu. Obvykle je předpřipraveno schéma otázek, na které se budeme komunikačních partnerek ptát, a to je poté možné dále upravovat dle nastalé situace. Výhodou této metody je otevřenost otázek, která ponechává prostor pro doptávání se. Komunikačním partnerkám pokládáme doplňující otázky, které jsou pro daný rozhovor potřeba, a tím snáze pronikneme do hloubky celého problému. Vhodné je také používat takzvané inquiry, kdy se komunikační partnerky zeptáme na vysvětlení a upřesnění daného tématu. V tomto typu interview je tedy jasně dané jádro, které je poté doplňováno dle průběhu rozhovoru.⁵¹

Další metodou pro sběr dat byla úvaha sepsaná komunikačními partnerkami. Byla jim položena otázka: „Jak se změnila Vaše situace v období koronavirové krize?“. A ony měly volný prostor pro vyjádření svých pocitů, měly popsat, jak se cítily, co jim nejvíc chybělo a jaké problémy v této době nově vyplynuly.

2.4.3. Výzkumný design

Pro výzkum jsem zvolila výzkumný design zakotvené teorie. Cílem výzkumu realizovaného v rámci tohoto výzkumného designu je návrh teorie pro fenomény v určité situaci. Vznikající teorie je zakotvena v datech, která jsou získávána v rámci výzkumné studie. V konkrétním výzkumu může docházet k vypouštění některých kroků typických pro tento design. Pro vytvoření zakotvení je důležité vstoupit do terénu a zde shromažďovat data. Důležitými zásadami jsou:

- vytvářet teorie, nikoliv je testovat

⁴⁹ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. Str. 48.

⁵⁰ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4. Str. 157.

⁵¹ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4. Str. 159 - 161.

- systematicčnost výzkumného procesu
- překonání předsudků a předpokladů
- vytvoření husté sítě poznatků a jejich rozvinutí⁵²
- důležitá je také shoda mezi pozorovanými a kódovanými skutečnostmi
- srozumitelnost
- obecnost
- kontrola

V rámci zakotvené teorie je v mém výzkumu využito otevřené kódování, to spočívá v rozebrání a konceptualizaci údajů. Dochází k porovnávání a třídění významových jednotek.⁵³ Výzkumník prochází data a zabývá se myšlenkami celého textu, analyzuje ho a vybírá důležité myšlenky a pojmy, které následně pojmenovává. Tímto způsobem odhaluje v datech určitá témata. V druhé fázi dochází ke kategorizaci neboli seskupování dílčích pojmů. Kategorie shromažďují skupiny a podskupiny pojmů. Je potřeba zde udržovat logičnost a systematicčnost a dobře promýšlet vazby mezi jednotlivými tématy.⁵⁴ Výsledkem otevřeného kódování je tedy u každého komunikačního partnera seznam kategorií, jež má každá svou vlastní skupinu pojmů (v rámci níž mohou být také definovány podskupiny). Na základě těchto seznamů je možné porovnat jednotlivé komunikační partnerky a pracovat s výzkumnými daty. Tato data jsou poté znovu otevřena a prezentována v rámci výsledků výzkumu.

2.5 Realizace výzkumu

Komunikační partnerky jsem oslovila na základě známosti. Všechny ženy byly velmi ochotné sdělovat i velmi citlivé informace, například o svých příjmech či rodinné situaci. K naplnění výzkumu došlo po 8 rozhovorech, kdy se získávané informace začaly opakovat.

Na začátku výzkumu jsem si připravila několik výzkumných otázek, na základě kterých poté došlo k realizaci polostrukturovaného interview. Žen jsem se dotazovala na různé

⁵² HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. Str. 123 - 125.

⁵³ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4. Str. 227 - 229.

⁵⁴ HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9. Str. 246.

tematické okruhy, které mi přišly vhodné v rámci mé bakalářské práce. Všechny byly ochotné spolupracovat a nedělalo jim problém mluvit ani o citlivých tématech jako je jejich finanční či sociální situace. Problémem bylo, že komunikační partnerky v rozhovorech otevřeně nemluvily, pouze odpovídaly na pokládané otázky, a i když jsem se jim pokoušela ponechávat prostor a snažila jsem se je rozmluvit, bohužel se mi to nepovedlo. V rozhovorech jsem se hodně ptala a celý výzkum by v závěru byl spíše kvantitativní než kvalitativní, pro což mi samozřejmě chybělo velké množství komunikačních partnerek, tak aby byl celý výzkum relevantní. Z tohoto důvodu jsem přistoupila k další metodě. Komunikační partnerky jsem požádala o sepsání úvahy, kde se volně vyjadřují k období koronavirové krize a popíšu změny, které se u nich v této době děly. Domnívám se, že tato metoda přesměřovala můj výzkum zpět do kvalitativní roviny a dodala mu poněkud jiný rozměr.

3. Výzkumná část

3.1 Výsledky výzkumu

Ke každé komunikační partnerce jsem vytvořila tabulku základních kategorií a podkategorií na základě, kterých poté došlo k vyhodnocení výzkumu.

Komunikační partnerka číslo 1

- jedno dítě – 8 let
- asistentka pedagoga

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • byt 2 + 1 • byt jako dárek od rodičů • ne úplně moderní vybavení 	<ul style="list-style-type: none"> • velmi dobré vztahy s rodinou • dříve velká opora v mamince (nyní nemocná) 	<ul style="list-style-type: none"> • samé jedničky • velmi dobrý kolektiv ve škole • do školy se chtěla vrátit, těšila se
Před covidem	<ul style="list-style-type: none"> • hodně společně trávený čas se sestrou a jejími dětmi 	V době krize
<ul style="list-style-type: none"> • problémy s financemi ve výjimečných situacích (nemoc) • 23 000 Kč včetně alimentů 	<ul style="list-style-type: none"> • zájmy – procházky, bazén, veřejná zábava (karnevaly, dětské skupinky...) 	<ul style="list-style-type: none"> • distanční výuka • 1. třída • výuka velmi náročná • problémy s připojením • starý počítač k dispozici
V době krize	<ul style="list-style-type: none"> • taneční kroužek • styk pouze s rodinou • strach z nakažení maminky (vždy testy a respirátory) • ze začátku nákupy s rukavicemi, rouškou a vše dezinfikovat • problém s hledáním partnera, sexuální krize 	<ul style="list-style-type: none"> • nutný nákup drahých sluchátek • učení 3 hodiny denně • maminka měla čas – nemusela do práce (asistentka pedagoga)
<ul style="list-style-type: none"> • nestabilní finanční rozpočet • nejistota • méně ovoce a zeleniny • větší kontrola toho, co kupuji • hlad jsme neměli • dovolená ne • školní výlety a potřeby 		

není problém		
--------------	--	--

Komunikační partnerka číslo 2

- dvě děti – 5 a 11 let
- zootechnička

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • rodinný dům sdílený s rodiči • v době koronaviru opustila vlastní pronajatý dům 	<ul style="list-style-type: none"> • kroužky plavání – ale hodně zrušené • Maruška nemá žádné problémy • Lukášek problémy při přemístění z jedné do druhé školky • Marušce chybí spolužáci • děti chodí do práce s maminkou • hodně stráveného času • pomoc s výchovou od rodičů • omezení kontaktu v době koronaviru • strach z nakažení rodičů • rozchod • nejnáročnější období v životě • v době onemocnění náročné – hlídat aby se nenakazili rodiče 	<ul style="list-style-type: none"> • měla samé jedničky, nyní jednu dvě dvojky
<p>Finance na život</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozchod – zhoršení finanční situace • mateřská + alimenty + výplata • stejná suma jako nyní • z finančních důvodů nemožnost vlastního bydlení • dovolená není možná z časových důvodů • nemůže si dovolit lyže, tábory • zelenina a ovoce v létě od rodičů • školní potřeby nejsou problém • školní výlety podporuji 		<p>V době krize</p> <ul style="list-style-type: none"> • učili se dvě až tři hodiny denně, i s hraním • učení formou hry • Maruška se učila v mé práci • chyběli spolužáci • nechtěla se učit (výmluvy bolest hlavy) • technické problémy • nemohla se soustředit • raději osobní přístup

Komunikační partnerka číslo 3

- dvě děti – 12 a 9 let
- vychovatelka na základní škole

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • rodinný dům sdílený s rodiči (byt 3 +1) • moderní vybavení (nakoupeno před rozchodem) 	<ul style="list-style-type: none"> • vztah s dětmi – kladný, láskyplná, důvěryhodný, přátelský • rodiče – pomoc a podpora v rámci bydlení 	
Finance na život	<ul style="list-style-type: none"> • rodiče –starší , nutná pomoc 	V době krize
<ul style="list-style-type: none"> • průměrné finanční možnosti • 25 000 Kč • máme na vše, co potřebujeme • dovolená na Moravě u příbuzných • školní výlety a pomůcky nejsou problém • na nutné věci pro děti přispívá otec dětí 	<ul style="list-style-type: none"> • ze začátku krize izolace, poté uvolnění • strach z nemoci • krize jako pozitivum – hodně času s dětmi • stmelení společnosti • tatínek dětí funguje dobře (děti se bere, alimony platí) • problém s hledáním nového partnera (z důvodů uzavření barů a akcí...) 	<ul style="list-style-type: none"> • online – Microsoft Teams • technické vybavení bez problémů • denně 4 – 5 hodin • vstřícná a chápavá paní učitelka

Komunikační partnerka číslo 4

- dvě děti – 7 a 11 let
- finanční poradkyně

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • byt 3 + 1 v panelovém domě • byt její • splácí ho bývalému manželovi 	<ul style="list-style-type: none"> • v době koronaviru musí být přísnější kvůli vlastním povinnostem • vztah s dětmi kladný a přátelský 	
Finance na život	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc s výchovou celá rodina + otec dětí • kontakt s rodinou v průběhu krize pouze po telefonu • styk s přáteli a rodinou pořád omezený • stále vnitřní strach 	V době krize
<ul style="list-style-type: none"> • 22 000 Kč • v době krize nižší, byla na OČR • velká finanční pomoc od rodičů – koupili auto • na některé věci finance nejsou, ale vystačí s tím • na dovolenou nejsou finance • děti jezdí k moři s otcem • školní potřeby a výlety s bývalým partnerem na půl 		<ul style="list-style-type: none"> • mladší neumí ovládat PC, nutná pomoc • 1 – 2 hodiny školní příprava + úkoly • nechtěli zpět do školy • po návratu do školy si nehlídají své věci • zlenivěli • náročné spojit výuku a práci • Lukášek bez problémů, Tomášek náročnější

Komunikační partnerka číslo 5

- dvě děti – 4 a 11 let
- učitelka ve školce

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • byt 3 + 1 • byt vlastní bývalý muž • je po rekonstrukci – ještě před rozchodem 	<ul style="list-style-type: none"> • výchova náročná • Vojta hyperaktivní • přátelský ale trochu napjatý vztah 	<ul style="list-style-type: none"> • učili se hodinu denně • na vysvědčení čtyři dvojky
Finance na život	<ul style="list-style-type: none"> • zájmy – procházky, 	Po vypuknutí krize
<ul style="list-style-type: none"> • 45 000 Kč • finančně jsou na tom dobře • dovolená alespoň na týden • před vypuknutím krize zásoby jídla • za krize ušetřili, protože nenakupovali v obchodech nesmysly • konec podnikání, v rámci krize úplně zavřeno, poté už se to nerozjelo, ztráta počátečního vkladu 	<ul style="list-style-type: none"> • kino, výlety, hopsárium, zoo • ze začátku strach • tráví s nimi každý druhý víkend • velká opora v rodičích • otcové si je berou jednou za čtrnáct dní na víkend • v krizi spíše doma + procházky • nakoupení zásob – nechodili ani na nákupy • izolaci – pouze návštěvy otců + někdy babička a dědeček • před vypuknutím krize zásoby jídla • občas online posezení s přáteli u skypu • velká únava • uvědomění, jak moc 	<ul style="list-style-type: none"> • brutální • výuka nebyla pro Barunku vhodná • individuálně se jí učitelka věnovat nemohla • doma se učit nechtěla • problém skloubení hyperaktivního Vojty a výuky • velký stres • žádný velký přínos pro Barunku • učení 3 až 4 hodiny denně

	chybí rodina a přátele	
--	------------------------	--

Komunikační partnerka číslo 6

- 2 děti – 9 a 9 let
- prodavačka

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • byt 2+1 • pronájem • spoustu věcí by bylo potřeba dodělat 	<ul style="list-style-type: none"> • otec děti nechce • prarodiče chodí do práce a nemají moc čas • pomoc od sousedky či kamarádky s hlídáním 	<ul style="list-style-type: none"> • mají samé jedničky • nástup do školy náročný, bylo to něco nového • učení hodinu denně
Finance na život		Po vypuknutí krize

<ul style="list-style-type: none"> • 25 – 30 000 Kč • covidové příplatky v práci – více peněz, na druhou stranu strach z chycení choroby • v době covidu více práce • dovolená ne • ovoce a zelenina v akcích • školní potřeby pro dvojčata – náročné, ale je to pro mě prioritní • školní výlety – prioritní, aby se jim neposmívali • nemohou po sobě dědit oblečení ani nic jiného • finanční problémy v době, kdy byly v karanténě 	<ul style="list-style-type: none"> • děti mají vzájemnou oporu samy v sobě • kroužky – pohybové hry • školní družina • hodně času venku a po návštěvách • vztah upřímný milý a pravdomluvný • tráví spolu hodně času – nikoho jiného nemají • při koronaviru pomáhala maminka (babička) a sousedka či kamarádka • sociální kontakt – kluci izolovaní • strach o rodiče • před koronavirem rozvod – těžká situace 	<ul style="list-style-type: none"> • nejprve obavy a strach • děda a babička pomáhali s online výukou • měli jeden společný notebook • ze začátku boje s online výukou
---	--	--

Komunikační partnerka číslo 7

- 1 dítě – 9 let
- kadeřnice

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • byt 3 + 1 	<ul style="list-style-type: none"> • zájmy – dětský klubík, plavání 	<ul style="list-style-type: none"> • má samé jedničky • hodinka učení

Finance na život		Po vypuknutí krize
<ul style="list-style-type: none"> • užíváme se • 25 – 30 000 Kč • na dovolené moc nezbyvají peníze • v době koronaviru kompenzační bonus – zlepšení finanční situace • školní potřeby nejsou problém • školní výlety de facto nebyly 	<ul style="list-style-type: none"> • kroužky ne – hodně se teď rušily • syn flegmatik – bez problémů • hodně pomáhali s výchovou rodiče – občas složité – střed názorů • těžké rozhodnutí zda upřednostnit peníze či být doma s dítětem • za koronaviru občas chodil za tátou • chodil s dětmi ven • překvapivá vlna solidarity • na některé rodiny měla dlouhá doba pospolu devastující vliv 	<ul style="list-style-type: none"> • online výuka • na začátku jsme se naučili základy na notebooku • známkování benevolentnější • hodně pomáhala babička • náročné, aby se všechno zvládlo a nic se v první třídě nepodcenilo

Komunikační partnerka číslo 8

- 2 děti – 11 let
- prodavačka

Finanční situace	Rodina, výchova, volný čas	Vzdělávání
<ul style="list-style-type: none"> • byt 2 + 1 • městský byt • některé vybavení nové, jiné starší 	<ul style="list-style-type: none"> • otec se s nimi nestýká • s širší rodinou nemá dobré vztahy • zájmy – plavání, vycházky 	<ul style="list-style-type: none"> • má samé jedničky • hodinka učení
<p>Finance na život</p>		<p>Po vypuknutí krize</p>
<ul style="list-style-type: none"> • otec neměl zapsané děti v rodném listě – nemusel platit alimenty • 26 000 Kč + výživné střídavě • ráda bych jela vícrát na výlet nebo do bazénu, ale z finančních důvodů to nelze • školní potřeby nejsou problém, výlety nebyly, ale finančně bych to zvládla • ovoce a zeleninu kupuji v akci • při koronaviru mohla nechávat děti doma, bydlí blízko a měla to tak domluvené v práci 	<ul style="list-style-type: none"> • kroužky – keramika, hokejbal • děti jsou hodné, není s nimi žádný problém • hlavní obava při koronaviru, že maminka umře a zůstanou sami • maminka měla na začátku strach, aby se jí něco nestalo a děti nemusely k otci • očkování – hodně protichůdných informací • média – hodně strašení • roušky, respirátory a testy – obaly z pohledu ekologie problém • virus vypuštěn naschvál z laboratoře z finančních důvodů, kvůli panice a strachu 	<ul style="list-style-type: none"> • online výuka • známkování benevolentnější • jeden notebook půjčený ze školy • pro materiály si chodili do školy • je ráda, že děti nebyly v první třídě

	(první ušitá rouška, pak normální, pak respirátor)	
--	--	--

Dále jsem výsledky výzkumu zapsala do 3 kategorií dle tabulek (v této části textu, jim byly přiřazeny podkategorie):

- finanční situace
- výchova, rodina a volný čas
- vzdělávání

V rámci těchto kategorií jsem se pokusila jednotlivé partnerky porovnat a zaznamenat obecněji jejich výpovědi.

3.1.1 Finanční situace

Finanční situace jednotlivých komunikačních partnerek se velmi liší. Škála začínala na 22 000 Kč a končila na 45 000 Kč měsíčně. Jedná se tedy o velmi různorodou skupinu osob, jež každá z nich má jiné finanční možnosti. Finanční situace žen se v době koronavirové krize většinou nezměnila. Ve dvou případech došlo dokonce ke zlepšení finančních možností. Komunikační partnerka č. 7 uvádí tyto důvody zlepšení finanční situace: *„No hele paradoxně? Jak byly ty kompenzační bonusy, tak já jsem si vlastně na tom jako ještě přivydělala. Já jsem teda jako nemohla sedět doma a čekat, co se bude dít. Takže, jo jasně na začátku, když to prostě přišlo, tak jsme se chvíli báli, že jo. Takže jsme nikam nechodili. Ale jakmile jsme zjistili, že to vlastně není nic tak hrozného, tak*

jsem prostě začala stříhat po domácnostech. Takže jsem vlastně měla příjem z těch domácností, který byl teda nižší než ten normální. No ale nevím, kolem 15 000Kč – 20 000Kč jsem si třeba vydělala a k tomu jsem měla ty kompenzační bonusy, to bylo třeba to pětikilo denně. Tak si to jako spočítej vid', to prostě potom ve finále kolem 30 000Kč – 35 000Kč, takže to bylo potom lepší. Já si fakt nemůžu finančně na koronáč stěžovat. Naopak bych řekla, že jsme si polepšila a dokázala jsem i našetřit na dovolenou, vezmu asi i rodiče, což je super.“ V druhém případě se jednalo o paní prodavačku, která měla v této době výrazně více práce a také dostávala odměny za práci při koronaviru. Problémy s financemi v období koronaviru mělo několik komunikačních partnerek. Jednalo se především o dobu, kdy onemocněly a musely zůstat v karanténě, což značně snížilo její měsíční rozpočet. Situaci umocňoval fakt, že karanténa trvala dlouhou dobu, někdy z důvodu pomalého testování, které navazovalo na sebe. Jak uvádí komunikační partnerka č. 1: *„Byli jsme v karanténě skoro měsíc, natahovalo se to, protože nějakou dobu trvalo, než mě vzali na test, ten byl pozitivní, pak se zase čekala, než vezmou Klárku, zase pozitivní. No a potom tedy následovala 14 dní karanténa.“* Jindy nebylo komunikační partnerce dobře ani po uběhnutí 14 denní karantény a musela v ní tedy zůstat déle. Oporu, jak psychickou tak finanční, našly všechny komunikační partnerky ve svých rodinách.

Bydlení

Bydlení jednotlivých komunikačních partnerek se různí právě dle finančních možností. Ve třech případech se jedná o bydlení, se kterým pomohli rodiče. Ve dvou z těchto případů ženy bydlí ve dvougeneračním rodinném domě se svými rodiči, což jim ušetří peníze, které by za normálních okolností platily za nájem. Komunikační partnerka č. 2 uvedla: *„Bydlela jsem dřív v Hořkovicích v baráčku, ale jelikož jsem situaci za koronaviru nezvládala, tak jsem se musela přestěhovat do Prachatic do rodinného baráku mých rodičů.“* Ve třetím případě se jedná o byt, který této komunikační partnerce č. 1 darovali rodiče. Ostatní komunikační partnerky žijí v panelových domech v bytech o velikosti 2+1 nebo 3+1. Většina z nich popisuje vybavení jako starší, některé z nich uvádějí moderní vybavení, které bylo zakoupeno ještě před rozchodem/rozvodem s partnerem.

Finanční možnosti v oblasti školních potřeb a volnočasových aktivit

Všechny shodně uvádějí, že nákup školních pomůcek a přítomnost jejich dětí na školních výletech a dalších akcích je pro ně prioritní a žádná z dotazovaných nemá s nákupem těchto věcí finančně problém.

Pouze dvě komunikační partnerky uvádí možnost vyjet s dětmi na zahraniční dovolenou k moři. Zbytek dovolenou tráví s dětmi doma nebo u příbuzných. Většina z nich jezdí v této době alespoň na výlety. Financování zájmových kroužků není ani v jednom případě problém. Nicméně komunikační partnerka č. 2 odpověděla v této sekci takto: *„Ted' při tý koruně jsem jí nikam nedávala, protože jsem měla zaplacený plavání v Prachaticích a bohužel jako z celých 10 lekcí byla holka jednou, protože dostala rýmu, pak nešla a pak a to zrušili. A to je takový, nic nenavštěvuje prostě.“*

Alimenty

Problematickou částí příjmů se v jednom případě ukázaly alimenty. Komunikační partnerka č. 6 řešila tento problém: *„To se mi zkomplikovalo trochu, protože ted' jsem už pět let sama. A předtím jsme žili s otcem dětí jen tak na psí knížku a jak jsem čekala dvojčata, tak jsem ležela v nemocnici, tak jsem nezapsala děti na matrice do rodného listu. Pak jsme se na to nějak vyprdli, jak bylo spoustu běhání kolem dětí. No, a když jsme se pak rozešli. Tak se odstěhoval. To byl slušnej. Odstěhoval se k rodičům na Moravu a dohodli jsme se, že bude platit výživný 3000 Kč na každého. To se mi zdálo dobrý. A fakt to platil pravidelně. Pak si ale našel nějakou ženskou. A přestal posílat peníze. Nebo jen občas něco. No a pak jsem se ho snažila dohnat na matriku. Udělala jsem chybu, že ty děti nemají otce v rodném listě. No ale musela jsem nejdřív k soudu, aby se to vyřešilo. Tam to teda přiznal, že jsou jeho a vyřešilo se i to výživný. Ale hrozně se to vleklo kvůli tomu covidu. No a vlastně když už bylo to oficiální jednání, tak mi už neposílal vůbec nic, ani občas. Pak se to teda vyřešilo. Když mu to pak určil soud, tak to jako posílá. Ale zrovna v tom covidu, kdy bylo potřeba koupit počítače pro děti. Já vím, že to teda byla i moje vina. Výhoda byla, že děti byly doma a já to mám do práce pět minut cesty. Takže jsem mohla chodit do práce a děti byly doma. Měla jsem trochu strach, ale jak už jsem tam dlouho tak mi vyšli vstříc. Mám dobrýho šéfa, tak jsem měla*

šťěstí, když jsem potřebovala, tak jsem mohla i občas odběhnout.“ Ostatní komunikační partnerky problémy s alimenty neudávají.

3.1.2 Výchova, rodina a volný čas

Výchova

Žádná z oslovených maminek nemá dítě, které by mělo výchovné problémy. Jen jedna komunikační partnerka uvádí hyperaktivitu u mladšího syna. Komunikační partnerka č. 2 uvádí jiný problém: „ Maruška ani tak ne ta to vzala dobře všechno, ale Lukášek byl horší. Ten jelikož na něj od malička nemám moc času nebo spíše spolu trávíme čas jen v práci. Tak změna prostředí mu neudělala dobře. Problém byl takový, že od půl roka navštěvoval Portus v Prachaticích do těch dvou let, Portus jsou jesle a pak jsme přecházeli do školky do Mičovic. Abych si ho mohla vyzvednout, když jedu z práce. Tak už tam to bylo jiné, že se k němu učitelky chovali jinak v Mičovicích jako v Portusu, takže to bylo pro něj takový náročný. Ale Maruška ta všechno zvládá v pohodě.“

Problémem v době koronavirové krize byla také potřeba chodit do práce neslučující se s nutností, aby děti zůstaly doma z důvodu zavřených škol. Ve výzkumu byly osloveny ženy různých profesí. Pokud se jednalo o učitelky, vychovatelky či jiné pedagogické profese problém byl vyřešen tím, že maminky zůstávaly s dětmi doma taktéž na online výuce. Problémy nastávaly u jiných povolání. Příkladem může být povolání zootechničky u komunikační partnerky č. 2. Ta si své děti byla nucena brát sebou do práce. Zde ji byl ponechán prostor tak, aby mohlo vše fungovat. Dále bylo problematické povolání prodavačky. Tato profese měla v době krize hodně práce a nebylo možné, aby ženy zůstaly doma. Hledaly oporu v širší rodině, ale někdy musely nechávat děti také samotné doma.

Příkladem může být úryvek z rozhovoru s komunikační partnerkou č. 8:

Já: „Takže jsou třeba o víkendu sami doma?“

KP: „No někdy bohužel jo. Ale je to domluvený v té práci, že případně můžu odběhnout. I za covidu i teď to tak mám. No, a když něco potřebujou, tak přijdou i oni. Mám štěstí, že jsou tak šikovný. Ale vlastně nevím, jestli i kdyby nebyly šikovný by byla jiná možnost.“

Jiné problémy měla komunikační partnerka č. 7: *„Jako kadeřnice jsem ze zákona nesměla stříhat, no ale co si budeme povídat, ženské mi stejně pořád volali, takže jsem*

jezdila k nim domů a ve finále spolu s finančními bonusy od státu se mi opravdu dařilo. Tou rodinou krizí myslím častější hádky s rodiči. Protože vzhledem k tomu, že jsem chodila do práce, neměla jsem tolik čas na Františka a hodně se mu věnovali rodiče. Z toho bohužel vznikali dost časté konfrontace. Když se nad tím zamyslím, možná jsem mohla být víc vděčná a tolik to nehrotit, ale pořád jde o moje dítě, nebo jsem nemusela tolik pracovat, ale zase na druhou stranu vidina toho že vezmu moje rodiče a Františka na dovolenou byla lákavá, jak pro mě tak pro ně. Takže jsme to prostě chtěli společně zvládnout. Mamka byla hodně nervózní z té online výuky, aby se fakt něco naučil. Byla to první třída, tak chtěla, aby v něm něco zůstalo. Upřímně jsem z toho taky rozpolcená. Otázkou je jestli bych se zvládla uživit jen z těch bonusů a z toho ošetřovného na Františka. Odpověď je celkem jasná, pravděpodobně ne. Musela bych si půjčovat peníze, musela bych hodně šetřit. Byla to prostě otázka, buď se věnovat Františkovi nebo ho zabezpečit. To je celkem masakr.“

Vztah s dětmi

Vztah k dětem je popisován jako láskyplný, upřímný, milý, pravdomluvný a přátelský. K jeho změně v průběhu koronavirové krize nedošlo u žádné z komunikačních partnerek. Samozřejmě ale zmiňují, že občas dochází k výkyvům v chování jejich dětí. Většina komunikačních partnerek se snaží trávit s dětmi, co nejvíce času. Nejčastěji uvádí, že rády chodí s dětmi na procházky a do bazénu. Nejlépe finančně situovaná komunikační partnerka poté uvádí další zájmy: „*Chodíme na procházky, rádi jezdíme do kina, nebo třeba do hopsária v Budějovicích, taky rádi chodíme na výlety třeba do zoo nebo tak.*“ Velký počet komunikačních partnerek uvádí, že by rádo s dětmi podnikalo více aktivit, ale bohužel to není z finančních důvodů možné. Některé komunikační partnerky dále uvádějí, že jejich vztah s dětmi se v době koronavirové krize ještě prohloubil, protože měli na děti více času.

Širší rodina

Velkou oporou pro 7 komunikačních partnerek z oslovených 8 je širší rodina (jejich rodiče a sourozenci). Některé z nich by nebyly schopné bez jejich pomoci fungovat, ať již z finančních či jiných důvodů. Jak jsem již psala výše, třem komunikačním partnerkám pomáhají rodiče také s bydlením. Ostatním pomáhají především s výchovou a péčí o děti, aby mohly ženy chodit do práce. Komunikační partnerka č. 1 se vyjádřila

o vztahu s širší rodinou takto: „*Občas navštívíme mou sestru a hodně mi pomohla moje maminka, která mi dost často pomáhala i při nemoci dítěte. Bohužel se její zdravotní stav zhoršil a poslední dobou musíme podat pomocnou ruku my jí.*“

Komunikační partnerka č. 8 nemá se svou rodinou dobrý vztah a ani otec dětí se o ně nezajímá. Maminka se tedy v případě problémů nemá téměř na koho obrátit. V době krize měla z těchto důvodů strach, jak ukazuje úryvek z rozhovoru:

Já: „*Z čeho si měla konkrétně strach?*“

KP: „*No aby se mi něco nestalo a oni nemuseli být s tím ohryzkem tátu.*“

Hledání nového partnera

Doba koronavirové krize byla pro komunikační partnerky složitá také z hlediska hledání nového partnera. Dvě z komunikačních partnerek tuto situaci nastiňují ve svých úvahách. Vzhledem k tomu, že ženy musely být doma s dětmi, neměly možnost potkat nového partnera nebo měly menší možnost než obvykle. Některé z žen zmiňují také sexuální frustraci. K této situaci nepřispěly také zavřené zábavní podniky a nutná izolace od ostatních lidí. Jedna z komunikačních partnerek zmiňuje také velkou únavu z celodenní péče o děti, které vyústila v podstatě v nezáměr o jiné aktivity.

Jiné nezařazené myšlenky

V této pasáži bych ráda uvedla myšlenky komunikačních partnerek, které nelze zařadit do jiné kategorie. Komunikační partnerka č. 8 ve své úvaze popisuje svůj názor na očkování: „*Původně jsem se nechtěla ani nechat očkovat, hledala jsme si k tomu informace, hlavně na internetu, a popravdě moudrá jsem z toho nebyla, jednou psali, je to super, podruhé, není to ozkoušený, je to přímo nebezpečný, nakonec jsem se rozhodla pro, ale úplně o tom přesvědčená vnitřně nejsem. Taky je pravda, že moji známý, pokud měli covid, byli nebo nebyli očkovaní, měli různý průběh, tak se v tom člověk nevyzná. Další dávku bych už nechtěla, ale uvidí se. Pro děti bych očkování nechtěla ale vůbec, nebo možná za delší dobu.*“

Jiný názor na věc má komunikační partnerka č. 7: „*To stejný s tím očkováním. Je to prostě jenom diktát pro lidi, aby nás nějakým způsobem ovládali. Já očkovaná nejsem a jsem na to hrdá. Z těch výzkumů co jsem si našla, stejně vyplývá, že je to úplná hloupost. Když si to vezmeš, co se děje teď už nemusíme mít ani respirátory a to je tady 200 000 Ukrajinců, co nejsou nejenom naočkovaní proti koronaviru, ale ke všemu mají*

milion jiných chorob, který sem můžou zavléct. Samozřejmě je mi jich líto, ale v celkových souvislostech je to padlé na hlavu.“ Ostatní komunikační partnerky se ohledně očkování nevyjadřovaly.

Další zajímavá myšlenka byla zapsána také komunikační partnerkou č. 8: *„Uvidíme, jak bude vypadat budoucnost, osobně si myslím, že ten virus vypustili mezi lidi schválně z laboratoře. Myslím, že to bylo kvůli penězům, a taky, aby mezi lidmi vyvolali paniku a strach. Vždyť proč nestačila obyčejná ušitá rouška, nebo potom jen rouška, a museli se nosit dražší respirátory, proč jsem se v práci musela testovat? Navíc všechny pomůcky na testování byly v plastových obalech, kolik odpadu kolem toho vzniklo? Ten odpad z pohledu ekologie mě fakt štvál, ne, že bych byla nějaký fanatik, ale přišlo mi to zbytečný. No a těch peněz, přitom okolo sebe vidím, že by bylo potřeba peníze na daleko užitečnější věci. Navíc ještě ty testy, co jsme si dělaly v práci, jednou ukázaly tak, jednou jinak, osobně jsem v ně neměla důvěru. No, ale nemá cenu se k tomu vracet, navíc jsou to věci, které já neovlivním. A že se během covidu zjistilo, že lidi mají z čeho ještě šetřit, a že jsou schopni se uskromnit, to se myslím prokázalo. A že nás pořád média něčím straší, tak to je myslím fakt.“*

3.1.3 Vzdělávání

Výuka v době koronavirové krize probíhala distančně. Všechny komunikační partnerky měly pro své děti zajištěný notebook pro výuku. Některé z nich měli tento počítač zapůjčený ze školy. Jedna z komunikačních partnerek navíc využívala také možnosti docházet do školy pro vytištěné pracovní materiály. Doba, kterou komunikační partnerky trávily při přípravě dětí do školy je různá, od téměř žádného času po 4 – 5 hodin denně. Většina se shoduje, že výuka online byla náročná, především u dětí v prvních ročnících. Komunikační partnerka č. 8 popisuje situaci jako bezproblémovou, děti byly samostatné a neměly problém se připravovat samy. Ve své úvaze ale zároveň vyjadřuje myšlenku, že kdyby byly děti v první třídě, tak by byla situace radikálně jiná. Přála by si do konce, aby si její děti výuku případně zopakovaly. Maximálně docházelo k menší kontrole nebo doplnění nové látky. Naopak komunikační partnerka č. 5 se vyjádřila takto: *„Bylo to brutální. Barunka výuku online moc nedávala a učitelka se jí individuálně věnovat nemohla. Já na to vzhledem k tomu, co vyváděl Vojta, neměla čas. Domnívám se, že jí ten rok mimo velkého stresu vůbec nic nedal. Doma se učit nechtěla.“*

Chtěla za kámoši a já na to prostě neměla buňky. Jinak to všechno jelo online. Notebook Barunka už měla, takže s tím problém nebyl. Ovládat ho umí.“

3.2 Diskuze

Tématem mé bakalářské práce byla sociální situace matek samoživitelek v době koronavirové krize. Toto téma jsem zvolila vzhledem k jeho aktuálnosti. Dalším důvodem byla bezpochyby jeho blízkost mé osobě. V mém okolí se nachází mnoho matek samoživitelek, jejichž situace se v době koronavirové krize výrazně zhoršila, ale také zlepšila a na tento propad mezi jednou cílovou skupinou bych ráda poukázala. Domnívám se také, že vzhledem k tomu, že se jedná o kvalitativní výzkum, který je založen na intimních anonymních rozhovorech s jednotlivými komunikačními partnerkami a zároveň na jimi sepsaných úvahách o změnách v jejich životě v období koronaviru, mohou být výsledkem velmi zajímavá data, která nezkresleně vypovídají o reálné situaci určitého vzorku této cílové skupiny. I když samozřejmě chápu, že se jedná o velmi malé zastoupení, které nelze zobecňovat. Z těchto důvodů považuji svou bakalářskou práci za zajímavou a obohacující, jak pro mě, tak i pro další osoby, které ji budou číst.

V teoretické části práce shrnuji poznatky týkající se tohoto tématu. Vytýčuji si zde několik hlavních bodů, kterými se zde zabývám. Nejprve popisuji onemocnění COVID-19, jeho zdroj, přenos, šíření nákazy, příznaky a symptomy. Dále definuji pojem matka samoživitelka a popisuji sociální situaci této skupiny osob. V neposlední řadě se rozepisuji o sociální situaci matek samoživitelek v době koronavirové krize, kde čerpám z výzkumů a poznatků dostupné literatury.

V další části práce popisuji metodologii použitou ve výzkumné části práce. Vyjadřuji zde výzkumný problém, definuji cíl práce, stanovuji výzkumnou otázku, popisuji výzkumný soubor, nástroje pro sběr dat, výzkumný design a dále také realizaci samotného výzkumu. V závěru prezentuji výsledky celého výzkumu.

Výzkum byl realizován pomocí polostrukturovaného interview a úvah sepsaných komunikačními partnerkami. Výzkumným souborem bylo 8 komunikačních partnerek, které jsou samoživitelky a zároveň mají děti na prvním stupni základní školy. Každé interview trvalo přibližně hodinu. Některé komunikační partnerky byly stručnější, jiné naopak mluvily velmi otevřeně a přátelsky. K žádosti o sepsání úvah jsem došla na základě neochoty nebo nemožnosti komunikačních partnerek rozebrat danou situaci slovně. Domnívala jsem se, že pokud jim poskytnu prostor a čas, který písemná forma bezpochyby nabízí, dokážu získat data, která více vypovídají o celé situaci. Také se domnívám, že pokud bych výzkum vyhodnotila pouze na základě rozhovorů, jednalo by

se spíše o kvantitativní výzkum, který by měl v této formě velký nedostatek respondentů, a práce by tedy nebyla v pořádku. Tímto způsobem jsem se tedy pokusila vrátit zpět k zadání a žádanému kvalitativnímu výzkumu.

V rámci výsledků výzkumu jsem uvedla tabulku ke každé komunikační partnerce, kde jsem vytyčila základní pojmy vztahující se k její osobě, jak z rozhovoru, tak ze zmiňované úvahy. V další části práce jsem tyto body u jednotlivých komunikačních partnerek porovnávala a dotřídila je do kategorií a podkategorií.

Nejprve bych se chtěla věnovat finanční situaci matek samoživitelek, protože se domnívám, že právě tato pasáž je na celém výzkumu nejzajímavější. A to nejenom proto, že koronavirové krize měla na různé komunikační partnerky různý vliv, ale také protože finanční situace žen má výrazný vliv také na další stránky jejich životů. Například jejich dětem dovozuje či nedovojuje jezdit na školní výlety, realizovat zájmy, koníčky, jezdit na dovolené, rodinné výlety či jen do kina. Může to ovlivňovat děti postavení ve škole. Může to být důvod pro šikanu či posměšky. Komunikační partnerky, se kterými jsem vedla rozhovory, byly z velice různých sociálních poměrů, co se finanční situace týče. Příjem se pohyboval od 22 000 Kč do 45 000 Kč měsíčně. Rozdílly byly patrné v možnostech trávení volného času, nakupování i dalších oblastech života. V této pasáži popisuje problémy spojené s financemi komunikační partnerka č. 1: *„Hele no měla jsem nestabilní finanční rozpočet. Měli jsme onemocnění covid -19, což pro mě znamenalo pracovní neschopnost, potom teda snížení platového ohodnocení v zaměstnání. Potom onemocněla Klárka, takže zase ošetřovné. To bylo myslím cca 300 Kč za den. Taky teda nic moc. Byla to taková nejistota. Fakt nic příjemného. Nevěděla jsem, kdy budu moct jít do zaměstnání.“* Naopak komunikační partnerka č. 5: *„Finanční situace byla stabilní. Pracuji jako učitelka v MŠ, jak jsem již říkala. Stálý plat je 25 000 Kč. Dále pobírám alimenty od bývalých. Každé dítě má jiného tatínka. Oba pracují v Německu. Takže finančně jsme na tom špatně nebyli a nejsme. Většinu času jsem na víc měla překážku na straně zaměstnavatele, takže jsem pobírala plný plat. Takže se v podstatě nic nezměnilo. Jen moje podnikání. Dělam totiž ještě manikúru a pedikúru. To v době krize totálně padlo. Vlastně se to většinu času dělat nesmělo. A vzhledem k tomu, že těsně před, jsem začala, tak se to prostě vůbec nerozjelo. Akorát mě trochu štvou ty náklady do začátku, ale s tím už nic nenadělám.“* Koronavirová krize tedy tuto maminku nijak finančně nepoznamenala kromě jejího problému s podnikáním, což ale nebyl vůbec existenční problém.

U některých z komunikačních partnerek zapříčinila problémy s financemi nutnost být doma kvůli nemoci své a svých dětí, nebylo tedy možné chodit do zaměstnání a ženy byly odkázány na sociální dávku ošetřovného, která je nižší než jejich běžný příjem. Tato situace se týkala v tomto výzkumu několika komunikačních partnerek, ale považují to za celostní problém. Ženy, které byly pro nemoc donuceny zůstat doma, jsou opravdu reálně ohroženy chudobou, tím spíše pokud nemohou hledat oporu v rodině, partnerovi či jiných blízkých lidech.

Výše ošetřovného byla nejprve ponechána na 60 % z redukovaného denního vyměřovacího základu, jako je tomu u běžného ošetřovného. Později bylo zvýšeno na 80%.⁵⁵ Problém může také nastat u příjmů, které nejsou oficiálně přiznávány, a ze kterých tedy nejsou tyto dávky vypočítávány. V této části je potřeba si uvědomit, že finanční situace této skupiny osob nebyla ideální ani před vypuknutím krize. To znamená, že snížení primárního příjmu může mít až likvidační následky. Z průzkumu STEM vyplývá, že podíl samoživitelů, kteří s příjmem obtížně vycházejí, se v době krize zvýšil až na dvě třetiny. Alarmující je, že ke zhoršení situace dochází především v rodinách, které již finanční problémy měly. Pro tyto rodiny to může znamenat katastrofální dopady. Rodiny často volí strategii šetřit, kde se dá. Následkem toho může být nekvalitní strava, nemožnost nakoupit nové oblečení, boty a další potřeby, odkládání zdravotní péče. Některé rodiny volí v této době variantu půjčování peněz, to ale může rodinu přivést do ještě horší situace v budoucnu.⁵⁶

Jedna komunikační partnerka č. 7 uvádí v době koronavirové krize zlepšení své finanční situace. Vysvětluje to takto: „*No hele paradoxně? Jak byly ty kompenzační bonusy, tak já jsem si vlastně na tom jako ještě přivydělala. Já jsem teda jako nemohla sedět doma a čekat, co se bude dít. Takže, jo jasně na začátku, když to prostě přišlo, tak jsme se chvíli se báli, že jo. Takže jsme nikam nechodili. Ale jakmile jsme zjistili, že to vlastně není nic tak hrozného, tak jsem prostě začala stříhat po domácnostech. Takže jsem vlastně měla příjem z těch domácností, který byl teda nižší než ten normální. No ale nevím, kolem 15 000Kč – 20 000Kč jsem si třeba vydělala a k tomu jsem měla ty kompenzační bonusy, to bylo třeba to pětikilo denně. Tak si to jako spočítej vid', to prostě potom ve finále kolem 30 000Kč – 35 000Kč, takže to bylo potom lepší. Já si fakt nemůžu*

⁵⁵ Srov. MINISTERVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Ošetřovné*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních. Dostupné na WWW: < <https://www.mpsv.cz/osetrovne>>. Str. 1.

⁵⁶ Srov. ÚSTAV EMPIRICKÝCH VÝZKUMŮ. *Situace samoživitelů a samoživitelek v koronavirové krizi*. . [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.stem.cz/situace-samozivitelu-a-samozivitelek-v-koronavirove-krizi/>>. Str. 1.

finančně na koronáč stěžovat. Naopak bych řekla, že jsme si polepšila a dokázala jsem i našetřit na dovolenou, vezmu asi i rodiče, což je super.“ Toto nezodpovědné jednání ale mohlo vést k velmi závažným důsledkům, především zdravotním. Otázkou zůstává, zda pro tyto ženy bylo vůbec reálně možné dodržovat daná nařízení, bez toho aniž by to ohrozilo možnost zabezpečit jejich vlastní rodinu. Komunikační partnerka dále dodává: *„Otázkou je jestli bych se zvládla uživit jen z těch bonusů a z toho ošetřovného na Františka. Odpověď je celkem jasná, pravděpodobně ne. Musela bych si půjčovat peníze, musela bych hodně šetřit. Byla to prostě otázka, buď se věnovat Františkovi, nebo ho zabezpečit. To je celkem masakr.*“

Velkým problémem z hlediska financí je také neplacení alimentů na děti, což může mít pro matku samoživitelku velmi závažné následky.⁵⁷ Podobnou situaci prožila komunikační partnerka č. 8: *„To se mi zkomplikovalo trochu, protože teď jsem už pět let sama. A předtím jsme žili s otcem dětí jen tak na psí knížku a jak jsem čekala dvojčata, tak jsem ležela v nemocnici, tak jsem nezapsala děti na matrice do rodného listu. Pak jsme se na to nějak vyprdli, jak bylo spousta běhání kolem dětí. No, a když jsme se pak rozešli. Tak se odstěhoval. To byl slušnej. Odstěhoval se k rodičům na Moravu a dohodli jsme se, že bude platit výživný 3000 Kč na každého. To se mi zdálo dobrý. A fakt to platil pravidelně. Pak si ale našel nějakou ženskou. A přestal posílat peníze. Nebo jen občas něco. No a pak jsem se ho snažila dohnat na matriku. Udělala jsem chybu, že ty děti nemají otce v rodném listě. No ale musela jsem nejdřív k soudu, aby se to vyřešilo. Tam to teda přiznal, že jsou jeho a vyřešilo se i to výživný. Ale hrozně se to vleklo kvůli tomu covidu. No a vlastně když už bylo to oficiální jednání, tak mi už neposílal vůbec nic, ani občas. Pak se to teda vyřešilo. Když mu to pak určil soud, tak to jako posílá. Ale zrovna v tom covidu, kdy bylo potřeba koupit počítače pro děti. Já vím, že to teda byla i moje vinna.*“

Z průzkumů vyplývá, že 41% sólomatek je ohroženo chudobou. Důvodů pro tuto situaci je mnoha. Základem může být problematika pro vstup na trh práce, dále samotné postavení ženy samoživitelky na trhu práce, nevyplácení výživného nebo vyplácení pouze jeho části. Dále se může jednat o uvíznutí v dluhové pasti či jiné nestandardní

⁵⁷ Srov. DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. Str. 34 – 39. ISBN 978-80-7330-119-4.

situaci.⁵⁸ Touto situací můžeme myslet například vypuknutí koronavirové krize, které může finanční situaci těchto žen značně ovlivnit. Výchova dítěte je bezpochyby velmi obtížná a není možné přesně určit co je pro dané dítě dobré a co nikoliv. Každá rodina přistupuje k výchově dětí svým vlastním způsobem. Faktem ale zůstává, že matky samoživitelky vzhledem k nutnosti finančního zabezpečení rodiny, nutnosti péče o domácnost a dalších povinností, bohužel většinou na své děti nemají tolik času jako matky, které partnera mají.⁵⁹ Toto je vidět i v rozhovoru s komunikační partnerkou č. 8:

Já: „*Kolik času trávíš se svými dětmi?*“

KP: „*No mohlo by to být lepší. Spočítaný na hodiny to nemám. Jak to myslíš?*“

Já: „*Tak pracuješ třeba i o víkendech?*“

KP: „*Jojo, musím. No takhle otázka mě štve. Já bych s nimi chtěla být víc, ale prostě musím vydělávat.*“

Naopak komunikační partnerka č. 1 získala v době koronaviru více času, který mohla se svým dítětem trávit: „*Určitě jsme spolu byli více. Já jako asistentka pedagoga jsem online výchovu měla jen výjimečně, třeba jednou týdně na dvě tři hodiny. Jinak jsem byla doma. Měla jsem teda čas se jí věnovat. Hodně jsme chodili na procházky, hrály různé hry. Docela jsme si to užívaly.*“

Důležitou oporou pro matky samoživitelky je širší rodina, ať už rodiče, sourozenci či další příbuzní. Skvělé je také, pokud je možné obrátit se na otce dětí. Tato záchranná síť může pomoci rodině v případě finančních, zdravotních či jiných problémů.

Poslední částí tohoto výzkumu je vzdělávání dětí. Výuka v době koronavirové krize probíhala online. Čas přípravy se různil v závislosti na věku dětí, jejich samostatnosti a dalších věcech. Nejtěžší situaci popisují maminky, které měli v té době dítě v první třídě. Komunikační partnerka č. 1: „*Vzhledem k tomu, že distanční výuka probíhala zrovna, když byla v 1. třídě, tak musím říct, že to bylo velmi náročný pro ni ale i pro mě. Základy doufám, že pochytila. Připojovali jsme se pomocí Microsoft Teams na vyučovací hodiny češtiny, matiky, prvouky, hudebky, dostávali jsme úkoly i na výtvarku. Nejhorší bylo připojování sítě a následně výpadky sítě. Tudiž jsme vypracovávali například materiály, které paní učitelka zaslala.*“

⁵⁸ Srov. DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. Str. 34 – 39 ISBN 978-80-7330-119-4.

⁵⁹ Srov. DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. Str. 34 – 39. ISBN 978-80-7330-119-4.

Problémy mohly být i technického rázu, jak již výše popisované výpadky sítě, tak také její absence či absence jiného vybavení. To se ale netýkalo žádné z komunikačních partnerek, se kterou jsem rozhovory vedla. Komunikační partnerky, které neměly k dispozici vlastní počítač pro děti, využily možnost škol si jej vypůjčit.

Závěrem bych chtěla říci, že vzhledem k velké odlišnosti jednotlivých komunikačních partnerek je složité celou situaci hodnotit. Nicméně na situacích jako je koronavirus můžeme hledat i pozitivní strany. Může jimi být více času stráveného s rodinou či více finančních prostředků. Dále bych chtěla poukázat na nutnost se v podobných situacích zaměřit na pomoc těm nejslabším a těm, kterým může daná situace ublížit nevíce. Domnívám se, že právě matky samoživitelky byly v době koronavirové krize touto skupinou. Bylo pro ně nesmírně náročné zabezpečit rodinu, postarat se o celou domácnost, vzdělávat děti a zároveň se udržovat v jisté pohodě. Domnívám se, že by bylo vhodné vytvořit státní podporující programy pro tuto skupinu žen, která jim pomůže získat finanční i emoční pomoc. Nicméně bych také chtěla poukázat, že existují nestátní neziskové organizace, které se na této pomoci podílejí a ženy, které pomoc potřebují, ji mohou získat právě zde. Příkladem může být organizace Klub svobodných matek nebo Donio. V rámci mého výzkumu si velmi vážím upřímnosti všech žen, které se na něm podílely. Chápu, že data nemůžeme zobecňovat, nicméně se domnívám, že se mi povedlo zachytit zajímavý náhled na situaci matek samoživitelek v této době. A jak se tedy konkrétně změnila situace matek samoživitelek v době koronavirové krize? Odpověď je různě. Každá z žen je jiná, každá prožívala situaci jinak a každá měla své vlastní problémy.

Závěr

Závěrem bych ráda shrnula poznatky této práce. Skupina osob, které jsou charakterizovány jako matky samoživitelky, je velmi různorodá. Nelze ji obecně popsat. Každá z těchto žen má vlastní problémy. Z tohoto důvodu je i situace každé z matek samoživitelek v době koronavirové krize velmi rozdílná. Některé z žen se potýkají s finančními problémy, jiným schází podpora ve vlastní rodině, další jsou frustrovány z nedostatku sexu.

Některé popisují dobu koronavirové krize jako možnost strávit mnoho času se svými dětmi, věnovat se jim a užít se tento kvalitně strávený čas. Jiné považují dobu, kdy bylo nutné pracovat a zároveň vzdělávat své děti, za velmi psychicky i fyzicky náročnou. Záleží na mnoho faktorech, například na zaměstnání matky. Ženy, které například pracují jako asistentky pedagoga, nemusely v době koronavirové krize téměř pracovat, z tohoto důvodu tedy nebyl problém věnovat svůj čas dětem. Problém nastával u žen, které pracovaly na pozicích, kde jejich nepřítomnost nebyla možná. Musely si vodit děti do práce, případně je nechávat doma samotné či s někým, kdo se o něco postará. Ženy tady často musely volit mezi možnostmi své děti finančně zabezpečit nebo se jim věnovat, to je pochopitelně velmi těžké rozhodnutí. Finanční situace jednotlivých komunikačních partnerek je různá, většina z nich je ale finančně nezávislá a schopna sobě a svým dětem zajistit nezbytné materiální zabezpečení. Některé s pomocí blízkých osob či otců dětí.

Hlavním problémem celé bakalářské práce, se kterým jsem se potýkala, byla nemožnost nebo neochota komunikačních partnerek se v rozhovorech rozmluvit o svých pocitech. Výzkum tedy neustále sklouzával spíše do kvantitativní sféry, přičemž by mi chybělo velké množství respondentek. Po rozvaze jsem se rozhodla zvolit neobvyklou formu realizace výzkumu a nechala komunikační partnerky sepsat na dané téma úvahu. V rámci psaného textu se povedlo zachytit detailnější myšlenky všech komunikačních partnerek spolu s mnohými detaily a intimními poznatky, které v rozhovorech nebyly ani zmíněny. Například téma sexu, hledání partnera či názor na očkování.

Domnívám se, že celkově se bakalářská práce povedla, i přes drobné zaváhání v podobě nepřiliš obsáhlých rozhovorů. Mé poznatky mohou být dále využity pro studijní účely. Samozřejmě pro ucelenější informace by bylo vhodné výzkum realizovat podrobněji a oslovit desítky komunikačních partnerek, nicméně také se domnívám, že některé myšlenky této práce jsou opravdu originální a mohou mít tedy další přínos.

Seznam použitých zdrojů

74. Usnesení vlády České republiky o přijetí krizového opatření, Vláda ČR, ročník 2020, ve znění platném dne 12. 3. 2020.

BERÁNKOVÁ, K. *MPSV podpoří samoživitelky a samoživitele čtvrtá* [online]. [cit. 2021-12-30]. Praha: 2004, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné na WWW: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/833915/031104b.pdf/730b2288-f3af-5f2a-ccd5-37493bdd87ff>.

BUCHERT, V. Hrdiny krize jsou ženy: Sestřičky, matky, prodavačky, pečovatelky, kolegyně. I většinu lékařů tvoří ženy. *REFLEX*. [online]. [cit. 2021-12-30]. 2020, roč. 2020, č. 17. ISSN 0862-6634. Dostupné na WWW: <https://www.reflex.cz/clanek/komentare/100941/hrdiny-krize-jsou-zeny-sestricky-matky-prodavacky-pecovatelky-kolegyne-i-vetsinu-lekaru-tvori-zeny.html?fb_comment_id=3730128987029129_4711936522181699. >

CENTERS FOR DISEASE CONTROL AND PREVENTION. *SYMPTOMS OF CORONAVIRUS*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/symptoms-testing/symptoms.html>. >

DUDOVÁ, R. a kolektiv. 2007. *Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, rodinného a partnerského života*. Sociologické studie / Sociological Studies 07:3. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. 166 s. ISBN 978-80-7330-119-4.

DUDOVÁ, R. *Postavení sólo rodičů v ČR. Koncepce a realizace sociální a rodinné politiky v ČR se zaměřením na péči o seniory i o děti*. Praha: Alternativa 50+, 2016. ISBN: 978-80-88155-00-3.

EPSTEIN, J. L. *School, family, and community partnerships : preparing educators and improving schools*. Boulder : Westview Press, 2011. ISBN 978-0-8133-4447-8.

FITZGERALD, F. *Zpráva o genderové perspektivě koronavirové krize a pokrizového období*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2020. Dostupné na WWW: <https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2020-0229_CS.html>.

GOODY, J. *Proměny rodiny v evropské historii: historicko-antropologická esej*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2006. Utváření Evropy. ISBN 80-7106-396-7.

GÖPFERTO VÁ, D., FABIÁNOVÁ, K. Epidemiologická charakteristika onemocnění covid-19: úvaha nad současnými poznatky o onemocnění. *FARMAKOTERAPEUTICKÁ REVUE*, 2020, roč. 5, č. 1. ISSN 2533-6878.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

JARKOVSKÁ, L. *Výzkumné strategie kvalitativního výzkumu*. [online]. [cit. 2022-27-01]. Dostupné na WWW: <https://is.muni.cz/el/1441/podzim2017/SP7MK_MTO2/um/Metodologie_2_podzim_2017_Lekce_4.pptx.pdf>.

MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině dítěte*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0332-7.

MATERA, B. *Návrh usnesení Evropského parlamentu o situaci matek samoživitelek*. [online]. [cit. 2022-01-01]. Evropský parlament, 2011. Dostupné na WWW: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-7-2011-0317_CS.html>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Aktualizováno: Harmonogram uvolňování v oblasti školství 2020*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < <https://www.msmt.cz/harmonogram-uvolnovani-opatreni-v-oblasti-skolstvi>>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: < file:///C:/Users/notebook/Desktop/metodika_DZV__23_09_final.pdf>.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Školy covid kalendář..* [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <

<http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf>

TROJÁNEK, M. Nový koronavirus (SARS-CoV-2) a onemocnění COVID-19. *Časopis lékařů českých*, 2020, roč. 159, č. 2. ISSN 18005-4420.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 23. dubna 2020 č. 455 o přijetí krizového opatření, rok 2020, ve znění platném dne 27. 4. 2020.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 23. dubna 2020 č. 456 o přijetí krizového opatření, rok 2020, ve znění platném dne 24. 4. 2020.

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 23. prosince 2020 č. 1377 o přijetí krizového opatření, rok 2020, ve znění platném dne 23. 12. 2020.

ÚSTAV EMPIRICKÝCH VÝZKUMŮ. *Situace samoživitelů a samoživitelek v koronavirové krizi*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <<https://www.stem.cz/situace-samozivitelu-a-samozivitelek-v-koronavirove-krizi/>>.

WOMEN FOR WOMEN, o.p.s. *Feminizace chudoby - problematika samoživitelek v ČR*. [online]. [cit. 2021-12-30]. 2015, Bydlím tedy jsem. Dostupné na WWW: <<https://bydlimtedyjsem.cz/feminizace-chudoby/>>.

World Health Organization. *Coronavirus disease (COVID-19)*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>>

World Health Organization. *Coronavirus disease (COVID-19)*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>>.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA DUKELSKÝCH HRDINŮ. *Zásady domácí přípravy žáků na vyučování*. [online]. [cit. 2021-12-30]. Dostupné na WWW: <https://www.zsdukla.cz/?page_id=408>.

Přílohy

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 1

Já: „Takže bychom tedy začali. Rozhovor budu nahrávat, je to tak v pořádku?“

KP: „Ano, nemám s tím problém.“

Já: „Můžeš mi prosím Tě říct, kolik máš dětí a kolik je jim let?“

KP: „Určitě, mám holčičku. Je jí 8 let.“

Já: „Potom bych potřebovala vědět, kde pracuješ?“

KP: „Pracuju jako asistentka pedagoga na základní škole u Českých Budějovic.“

Já: „A kde žijete?“

KP: „Žijeme v Českých Budějovicích ve bytečku 2+1, který jsem dostala od rodičů.“

Já: „A jaké je Vaše bydlení?“

KP: „No jak jsem už říkala. Bydlíme v bytečku o dvou místnostech plus koupelna a záchod. Obývací mám přepůlený a v půlce mám udělanou vlastní ložnice. Klárka má svůj vlastní pokojík. Vybavení není úplně moderní. Na to teď nemám úplně finance.“

Já: „A jaká je Vaše finanční situace?“

KP: „Hele no občasná krize tam je, většinou ke konci měsíce, rozpočítávám peníze na týden. No vyjdeme vždycky, ale někdy je to trochu náročnější.“

Já: „Jak bys tedy zhodnotila finanční situaci rodiny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Mohla jsem chodit do zaměstnání bez omezení, což znamenalo větší obnos peněz, než po vypuknutí krize. Tudiž moje finanční situace byla stálá. Samozřejmě s výjimkami, těmi byli například onemocnění moje nebo Klárky. Ovšem měla jsem jasně daný řád i s těmito případnými komplikacemi.“

Já: „Jaký byl tedy tvůj čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „23 000 Kč včetně alimentů.“

Já: „Dobře a jak bys tedy zhodnotila finanční situaci rodiny po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Hele no měla jsem nestabilní finanční rozpočet. Měli jsme onemocnění covid -19, což pro mě znamenalo pracovní neschopnost, potom teda snížení platového ohodnocení v zaměstnání. Potom onemocněla Klárka, takže zase ošetřovné. To bylo myslím cca 300

Kč za den. Taky teda nic moc. Byla to taková nejistota. Fakt nic příjemného. Nevěděla jsem, kdy budu moct jít do zaměstnání.“

Já „ A změnil se teda nějak tvůj měsíční čistý příjem v období koronavirové krize?“

KP: „Ano, jak jsem již zmínila. Změnil se hlavně v období nemoci covid 19. Většina peněz mi nepokryla veškeré výdaje za měsíc, plus požadavky od dítěte.“

Já: „Jak se změnila Vaše rodinná situace po snížení Vašich příjmů?“

KP: „No musela jsem dávat větší pozor na to, co kupuji. Nemohla jsem kupovat tolik ovoce a zeleniny jako normálně. Výlety byly v téhle době stejně pasé, takže to nic.“

Já: „A jsou věci, které si nyní nemůžete z finančních důvodů dovolit?“

KP: „No když mi spadly ty příjmy, tak jsem kupovala míň ovoce a zeleniny. To už jsem říkala. Jinak hlad jsme fakt neměli. Ale některý věci se prostě dovolit nemůžeme. Třeba jet na dovolenou nebo nějaké časté výlety.“

Já: „Dobře no a jak často jezdíte na dovolenou? Změnilo se to v době krize?“

KP: „Hele no my na dovolenou v podstatě nejezdíme, spíš jako na výlety po Čechách ale ani to ne úplně moc.“

Já: „Máš dostatek financí při nakupování školních potřeb pro Klárku?“

KP: „Hele s tímhle výdajem počítám, takže s tím většinou problém nemám. “

Já: „Jezdí Klárka na školní výlety?“

KP: „No ono jich zatím moc nebylo a co bylo, jsme finančně zvládli.“

Já: „Má Klárka nějaké výchovné problémy?“

KP: „To myslím, že ne. Ona je hrozně hodná. Teda občas máme nějaký výkyv, ale tak to je normální.“

Já: „Takže se žádné výchovné problémy neobjevily ani během té koronavirové krize?“

KP: „Mé dítě nemá výchovné problémy. Naopak se velmi těšila do školy a hlavně na své kamarády. Mají ve třídě velmi dobrý kolektiv, proto pro ni bylo spíše stresující být doma bez kamarádů. Žádné velké problémy se zatím nedostavily. Doufám, že tomu tak bude i nadále.“

Já: „Jak jsi trávila volný čas s Klárkou před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „No my chodíme hodně na procházky, rády se procházíme po městě. Taky občas chodíme do bazénu. Taky se snažím dost využívat takové ty městské akce pro děti jako třeba karnevaly, veřejný venkovní divadla, dětský dny a tak.“

Já: „Jaký zájmy má Klárka?“

KP: „No zájmy. Chodí do takového tanečního kroužku ve škole, ale ono to za koronáče moc nebylo.“

Já: „Pozoruješ po vypuknutí koronavirové krize rozdíl v chování dítěte?“

KP: „Vnímám velký rozdíl především při sociálním kontaktu s ostatními. Dítě se velmi těší na kontakt s ostatními dětmi. U mě samotné nepociťuji velký rozdíl ve výchově, naopak se snažím vnímat tento stres u Klárky a kompenzovat jim alespoň jinými aktivitami, které ho mají potlačit.“

Já: „Jak bys popsala vztah s Klárkou?“

KP: „Máme spolu velmi hezký vztah. Od malička vyrůstá semnou, občas navštívíme mou sestru a hodně mi pomohla moje maminka, která mi dost často pomáhala i při nemoci dítěte. Bohužel se její zdravotní stav zhoršil a poslední dobou musíme podat pomocnou ruku my jí.“

Já: „Změnila se doba trávení volného času s Klárkou v průběhu koronavirové krize?“

KP: „Určitě jsme spolu byli více. Já jako asistentka pedagoga jsem online výchovu měla jen výjimečně, třeba jednou týdně na dvě tři hodiny. Jinak jsem byla doma. Měla jsem teda čas se jí věnovat. Hodně jsme chodili na procházky, hrály různé hry. Docela jsme si to užívaly.“

Já: „Jaké známky má Klárka ve škole?“

KP: „Má samé jedničky.“

Já: „Učila jste se se svým dítětem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „No před koronavirovou krizí nastoupila do první třídy, takže jsme se museli učit skoro každý den, aby si zvykla na úplně novou situaci.“

Já: „Jak probíhala výuka dítěte při uzavření škol?“

KP: „Vzhledem k tomu, že distanční výuka probíhala zrovna, když byla v 1. třídě, tak musím říct, že to bylo velmi náročný pro ni ale i pro mě. Základy doufám, že pochytila. Připojovali jsme se pomocí microsoft Teams na vyučovací hodiny češtiny, matematiky, prvouky, hudebky, dostávali jsme úkoly i na výtvarku. Nejhorší bylo připojování sítě a následně výpadky sítě. Tudíž jsme vypracovávali například materiály, které paní učitelka zaslala.“

Já: „Měla jsi k dispozici dostatečné technické vybavení pro distanční výuku?“

KP: „Naštěstí mám svůj starý počítač, který ještě funguje, ale musela jsem dokoupit funkční sluchátka, která nebyla úplně nejlevnější.“

Já: „Kolik času denně jsi strávila při pomoci se školní přípravou?“

KP: „Denně cca 3 hodiny, plus příprava a úkoly na další dny.“

Já: „A co izolovanost rodiny během té koronavirové krize?“

KP: „No tak to bylo hlavně během toho onemocnění, když jsme měli karanténu. Já jsem musela být doma a nemohla jsem do práce.“

Já: „Změnil se váš sociální kontakt v období před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „No stýkala jsem se především pouze s rodinou. Moje sestra má taky děti, tak jsme občas vyrazili společně. Jinak s nikým.“

Já: „Jaká byla tvoje počáteční reakce na koronavirovou krizi?“

KP: „No, dostali jsme strach, že nakazíme své blízké, kteří již mají nějaký věk, především babičku. Ta na tom teď není zdravotně moc dobře. Nosila jsem respirátor při každé návštěvě a nakupovala testy, abych neusínala s blbým pocitem. No nic příjemného, jsem rada, že se to trochu uvolnilo, ale pořád mám určité obavy.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 1

Moje kamarádka Pája mě poprosila o sepsání mých pocitů ohledně změn v době koronaviru. Ze začátku jsem se opravdu hodně bála. Bylo to pro mě těžké hlavně, protože jsme prostě neměli žádné informace, nevěděli jsme, jestli je ta nemoc tak vážná nebo co se vlastně děje. Zavíraly se školy, nosily se respirátory, to tady nikdy dřív nebylo. To bylo opravdu děsivé. Bála jsem se o své dítě, o sebe, ale především o svojí maminku. Už před koronavirem se její zdravotní stav výrazně zhoršil, a kdyby to chytla. No upřímně jsem se dost bála, že by to nemusela přežít. Takže ze začátku jsem tam raději nechodila. Už přesně nevím, jak dlouho ale takový ten první ostrý lockdown. Prostě takovou tu první opravdu děsivou dobu. Ono celkově jsem nikam nechodila. Stýkala jsem se jenom se sestrou a jejími dětmi. To mi přišlo bezpečné, taky totiž nikam nechodili. Na nákupy jsem se snažila chodit fakt jenom výjimečně, domů jsem udělala zásoby. A když už jsem tam šla, měla jsem roušku, rukavice a doma jsem se potom div, že ne celá polila dezinfekcí. No zpětně to bylo možná trochu moc. Ale v té době se opravdu nic nevědělo. Později jsem začala maminku zase navštěvovat, ale vždycky s nějakou ochranou úst (první byly jen ty roušky, pak začaly respirátory). Vždycky když jsme tam šly, snažila jsem se, si udělat alespoň antigenní test, abychom tam fakt nic nedonesly. Tohle pro mě bylo opravdu těžké. O maminku jsem se moc bála. Nesnesla bych, kdyby se jí kvůli jedné návštěvě něco stalo, že by kvůli nám zemřela. Tahle myšlenka mě provázela opravdu hodně často.

Dalším těžkým obdobím pro mě bylo, když jsme později při rozvolnění koronavirus s dcerou opravdu měli. To mě dost posunulo jinam. Musela jsem řešit finanční situaci. Snížily se mi příjmy, protože jsem měla jen asi 300 Kč na den nebo jak to bylo přesně. Z toho je pro mě opravdu těžké všechno poplatit. Taky jsem nevěděla, kdy budu moc jít do práce. Kdy už nám bude dobře. Byli jsme v karanténě skoro měsíc, natahovalo se to, protože nějakou dobu trvalo než mě vzali na test, ten byl pozitivní, pak se zase čekala, než vezmou Klárku, zase pozitivní. No a potom tedy následovala 14 dní karanténa. Bylo to celkem dlouhé, ale snažila jsem se trávit čas s dcerou, měli jsme ho na sebe opravdu hodně. To se vlastně dala pojmout jako pozitivum. Ono vlastně celou dobu bylo fajn být více doma. Jako asistentka pedagoga jsem téměř nemusela pracovat, když byly školy zavřené, takže jsem se učila s dcerou a potom jsme hrály hry, koukaly spolu na filmy a užívaly si jedna druhou. Samozřejmě za čas byla trochu ponorka, no ale zpětně to byl kvalitně rodinně strávený čas.

V závěru pro mě bylo docela těžké randění, za normálních okolností se člověk občas někde s někým seznámí. Takhle jsme ale byly zalezlý a vlastně jsem nikoho nepotkala. Tak mě v době koronavirové krize také trápila krize sexuální. Těsně před vypuknutím jsem se totiž rozešla se svým milencem. Ten vztah pro mě byl spíše fyzický, dcera ho ani neznala. Nic méně po internetu partnery hledat nechci a napřímo nebyla moc šance, takže to pro mě také nebyla zrovna ideální doba. A nejen z hlediska sexu, samozřejmě také z hlediska partnerského.

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 2

Já: „Začínáme s mým výzkumem, zapnula jsem si diktafon. Souhlasíte s nahráváním?“

KP: „Ano, souhlasím.“

Já: „Děkuji. Tak zeptám se, kolik máte dětí?“

KP: „Mám dvě děti. Lukáška 5 let a 11 letou Marušku.“

Já: „Kde pracujete?“

KP: „Pracuju jako zootechnik v Mičovicích.“

Já: „Aha, kde žijete?“

KP: „Bydlela jsem dřív v Hoříkovicích v baráčku, ale jelikož jsem situaci za koronaviru nezvládala, tak jsem se musela přestěhovat do Prachatic do rodinného baráku mých rodičů.“

Já: „Takže bydlíte společně se svými rodiči?“

KP: „V baráku s máma rodičema, no.“

Já: „Jo, dobře. Jak byste zhodnotila finanční situaci rodiny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Před vypuknutím? Tak jelikož jsem byla ještě na mateřské dovolené s Lukášem. Takže jsem měla příjem z alimentů, mateřskou a plus jsem ještě musela chodit do práce. Takže to vycházelo víceméně stejně, jako jsme na tom teď.“

Já: „A jak byste zhodnotila finanční situaci po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „No.. tak mám stejný alimenty od bejvalýho a to je 6000kč na obě děti plus mám svojí výplatu zootechnika a .. a nezvládla jsem to finančně a musela se nastěhovat k rodičům, kde teda přispívám, ale minimální nájem než jsem platila za ten barák v těch Hoříkovicích. Takže mi to vyjde vlastně o něco lépe. Protože v Hoříkovicích jsem platila já nevím nějakých 9- 10 000kč nájem za barák a to teď u rodičů neplatím. Proto jsem ráda za jejich pomoc.“

Já: „Jsou věci, které si nemůžete z finančního důvodu dovolit?“

KP: „No nemohla jsem si dovolit mít vlastní bydlení. Proto jsem se vlastně musela přestěhovat do Prachatic k rodičům, jinak bych asi žádný .. no takhle jako nemůžu si dovolit támhle koupit dětem nové lyže nebo nevím nejzdí tak často na tábory vlastně vůbec.“

Já: „Jezdíte na dovolené?“

KP: „S máho pracovního hlediska to ani nejde. Já jsem neměla dovolenou předtím ani s dětma.“

Já: „Kupujete pravidelně domu ovoce a zeleninu?“

KP: „ No když to finanční situace.. No, nekupujeme. Nebo v zimě se snažím něco málo a v létě to máme ze zahrádky od rodičů.“

Já: „ Máte dostatek financí při nakupování školních potřeb?“

KP: „No.. takhle na pastelky a fixy určitě máme jo. Ale jo, já myslím, že holka nestrádá.“

Já: „Když se jede na školní výlet, tak Maruška bez problémů jede?“

KP: „ Ne, to se snažím ba naopak, když nemají tu možnost semnou jezdit na dovolený nebo jelikož nemám čas, abych vydělala na to, tak se jí snažím platit všechny ty výlety. I kdybych si takzvaně měla odtrhnout od huby, tak holka na výlet pojede.“

Já: „ Navštěvují Vaše děti kroužky? Máte problémy s jejich platbami?“

KP: „ Teď při tý koruně jsem jí nikam nedávala, protože jsem měla zaplacený plavání v Prachaticích a bohužel jako z celých 10 lekcí byla holka jednou, protože dostala rýmu, pak nešla a pak a to zrušili. A To je takový jako ..no nic nenavštěvuje prostě.“

Já: „Měli Vaše děti nějaké výchovné problémy?“

KP: „ Maruška ani tak ne ta to vzala dobře všechno, ale Lukášek byl horší. Ten jelikož na něj od malička nemám moc času nebo spíše spolu trávíme čas jen v práci. Tak změna prostředí mu neudělala dobře. Problém byl takový, že od půl roka navštěvoval Portus v Prachaticích do těch dvou let, Portus jsou jesle a pak jsme přecházeli do školky do Mičovic. Abych si ho mohla vyzvednout, když jedu z práce. Tak už tam to bylo jiné, že se k němu učitelky chovali jinak v Mičovicích jako v Portusu, takže to bylo pro něj takový náročný. Ale Maruška ta všechno zvládá v pohodě.“

Já: „ Jak jste trávila volný čas se svými dětmi před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „No před. To Maruška měla to plavání nebo byla více v kolektivu, byla více ani ne tak v kroužcích, ale po návštěvách. No a malý byl semnou v práci, takže tam žádná změna.“

Já: „ Pozorujete po vypuknutí koronavirové krize nějaký rozdíl chování Vašich dětí?“

KP: „ Nezdá se mi, že by to měla na ně nějaký vliv. I když možná Marušce chybí spolužáci, kamarádi ten kolektiv, jak jsme zůstávali jenom doma s nikým se neviděla. Takže jí chyběli děti.“

Já: „Jak byste popsala Váš vztah s Vašimi dětmi?“

KP: „ No, můj vztah s mýma dětma? Asi ..no jsem ráda, že si od nich odpočinu někdy, ale asi jako dobrý přátelský, kamarádský. Jsem na ně trochu tvrdší, ale je to tím, že potřebuji aby se přizpůsobovali mě.“

Já: „ Kolik času trávíte se svými dětmi?“

KP: „No když je mám oba dva v práci, tak spolu trávíme času až až. To znamená, že když mám sebou děti, tak nezačínám na šestou, ale začínám třeba až od osmi než se malej probudí. Abych ho nebudila nebo tak, ale disciplínu musí mít. No a pak když je mám v práci, tak končím dřív tak okolo druhý. To s v práci dojdeme společně na oběd no takže docela dost času.“

Já: „A změnila se doba trvání toho společného času s dětmi?“

KP: „No když nemám hlídání, tak spolu trávíme ten čas v práci. Když mamka s tatínkou nemůžou nebo nikoho neseženu nebo když je zavřená škola a školka kvůli tomu koronaviru, tak jsem nucena si je do tý práce vzít. Moje práce toliko času vyžaduje a prostě, když nemám hlídání děti tady musí být semnou no.“

Já: „, Vy už jste to zmínila, ale kdo Vám pomáhá s výchovou Vašich dětí?“

KP: „, jelikož bydlím u těch rodičů, tak jsou to rodiče. Primárně teda rodiče. Kolegové z práce ještě taky.“

Já: „,Jaké známky má Maruška?“

KP: „, Na začátku než to všechno začla byla ve třetí třídě to měla samé jedničky. Ted' už je v páté třídě a to už má jednu dvě dvojky na vysvědčení.“

Já: „, Učila jste se s Maruškou před vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „, Před korunou jsem se s ní moc neučila, ona byla šikovná a tu třetí třídu docela dobře zvládala. Ted' je to horší ta čtvrtá vlastně pátá třída ten přelom před tím druhým stupněm. Dává jí to zabrat no.“

Já: „, Kolik času jste strávila při domácí výuce?“

KP: „, No většinou jsem se vracela kolem té druhé třetí z práce a záleželo podle toho, kdo hlídal. Většinou ty rodiče a to jsem se snažila po té, co jsem přišla, co jsme uvařila a zaopatřila zvířata, děti, tak jsem se s ní učila. Tak dvě tři hodinky a i s hraním. My to bereme formou hry to učení.“

Já: „, Jak probíhala výuka, když byli zavřené školy a musela být online výuka?“

KP: „,No já mám dobrý, že mám možnost, že si děti mohu brát do té práce. Mám v práci počítač a tam jí nikdo nerušil. No a doma tam je babička docela zdatná na počítači a vždy to společně nějak zvládli.“

Já: „,Takže jste měla k dispozici dostatečné vybavení pro distanční výuku?“

KP: „,Jestli se starý notebook dá brát jako dostatečné vybavení, tak ano.“

Já: „,Jaká byla reakce Marušky, když zjistila, že budou uzavřené školy?“

KP: „,Reakce? Byla smutná na jednu stranu, že neuvidí svoje spolužáky, ale na druhou stranu byla ráda, že se nebude muset toliko učit nebo si to spíš jen myslela, že se nebude

muset tolika učit. Pak byla naštvaná, protože se učila dvakrát tolik, než kdyby do školy normálně chodila. No a jediný co, že ty děti ji chyběli.“

Já: „ Tak jak byste popsala přístup Marušky k distanční výuce?“

KP: „No ze začátku se vztekala, že nechce být tak často u počítače, furt si vymýšlela, že jí bolí hlava, že musí koukat do toho počítače. Nechtěla, že jí to nejde. Byla smutná, že neslyší učitelku ani ostatní děti tam dělají kraviny a že se na to nemůže soustředit. Ona je ještě taková poctivá, že chce mít každou úlohu vypracovanou dřív než ostatní děti.“

Já: „ Změnil se prospěch Marušky při distanční výuce?“

KP: „ Ze začátku to bylo takový no buď opravdu neslyšela tu paní učitelku, nebo blbě pochopila to zadání, ona má radši ten přístup spíš ten osobní. Takže si dlouho zvykala na všechno.

Já: „ Změnil se Váš sociální kontakt v období před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Určitě. Tím, že Maruška nechodila na ty kroužky a ještě se zavírala ta škola. Tak ve škole se člověk setkává s těma rodičema a dětma, furt jste s těma lidma v kontaktu.

Já: „ Takže jste omezila sociální kontakt?“

KP: „No musela jsem určitě ze začátku jako jo. Takže jen do práce a zpátky. A Hlavně jsem nechtěla ohrožovat rodiče doma. Takže jsme se omezili, protože v zemědělství si nemůžu dovolit přijít nakažená a ohrozit tím celý chod firmy.“

Já: „Změnila se nějak Vaše frekvence nákupů?“

KP: „Určitě, jezdí se na jeden měsíční nákup. Sem tam, když vyzvednu malýho, tak koupím jen třeba pečivo. Ale jak bydlím u rodičů, tak toho spoustu obstará mamka, ta nám vaří a všechno udělá.“

Já: „ Tak to je všechno, moc Vám děkuji za Váš čas. Na shledanou.“

KP: „ Není zač, mějte se.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 2

Když se zamyslím nad tím, jaké mám pocity ohledně změn v době koronaviru? Změn v mém životě bylo několik a covid mi opravdu nepřidal, abych se měla nebo cítila lépe. Naopak přijde mi, že covidem to tak nějak všechno vypuklo. Zhroutilo se mi manželství a ještě jsem musela jenom pracovat, starat se o děti, stěhovat se. Byla jsem na mateřský, když si Pavel, což je můj bývalý muž našel nějakou mladou paní. Byla jsem úplně na pokraji svých sil, nechal mě i naše dvě děti úplně samotné! Byla jsem na mateřské a neměla tolika peněz. Než se vůbec vyřešili alimity, tak jsem to finančně nezvládala. Nastoupila jsem pak znovu do práce, kam jsem si musela brát malého Lukáška sebou. A to začala ta pandemie a zmatek a chaos, co se smí a nesmí. Všichni jsme se začali bát, co se bude a nebude dít. Během pandemie jsem se nastěhovala k rodičům, protože jsem finančně nezvládala platit nájem bytu, když se na mě vykašlal muž. Díkybohu za moje rodiče, bez nich vůbec nevím, jak bych to zvládla.

Moje výhledy najednou nebyli žádná sláva. Byla jsem psychicky na dně, nebyl by den, kdy jsem si říkala, kdy tohle skončí? Nejdříve jsem si vyčítala, že za všechno jistě můžu já, pak se to otočilo a nejvíc na světě jsem nenáviděla pouze Pavla. Do toho všeho se začalo postupně všechno zavírat, obchody, školy a čísla nakažených se začal zvyšovat. Když se zavřeli školy, musela jsem si brát sebou děti do práce, kde jsem měla malého Lukáška v kočáru u sebe. Mařenka byla v mé kanceláři, kde jsem ji na mém počítači vždy připojila k distanční výuce. Když mohla moje maminka, tak to spolu holky zvládli se připojit na mém starém notebooku doma, ale nechtěla jsem mamku tolika zatěžovat, takže to bylo opravdu jen výjimečně. Ale říkala jsem, už aby byli školy otevřené, protože tohle bylo pro mě strašně náročné. Dělán fyzickou práci jako zootechnik a ještě do toho takové starosti kolem dětí a školy. Psychicky jsem na tom také nebyla úplně nejlépe, proto když mi pomáhali i kolegové v práci, kuchařky a účetní. Nezvládla jsem to a složila jsem se tam. To jsem neřekla ani mamce, měla by zbytečné starosti. Chtěla jsem hlavně, aby děti byli v pohodě, což se mi asi povedlo, i když to napětí ze mě jistě cítili.

Těžké pro mě bylo to, když jsme covid všichni dostali. Ne jen, že jsem se bála, co ta nemoc vůbec obnáší, ale také to, jak to budu finančně zvládat. Byli jsme doma 14 dní, děti měli průběh celkem dobrý, já těžší. Pro mě bylo náročné se postarat sama o sebe, pak ještě o obě děti. Rodiče jsem nechtěla nakazit, takže ty mi nepomáhali, i když bydlíme společně. Podařilo se nám to, aby to rodiče od nás nechytily. Když jsem byla

těch 14 dní doma, peněz doma dost ubylo. Bohužel jsem musela požádat rodiče o finanční pomoc, kterou mi poskytli. Po vrácení se do školy a do práce se můj život dal trochu dohromady. Sice jsem nebyla psychicky úplně vyrovnaná, ale pomáhal mi kolega v práci a tak nějak slovo dalo slovo a asi jsem se do něj zamilovala. Pomáhal mi, když mi bylo nejhůř, s dětmi se bavil krásně a tak mě nějak uklidní vždycky. Chyběl mi kontakt, pohlazení a co si budeme i ten sex, takže se s ním stýkám jen v práci. Po práci nemám čas, to jsem ráda, že se věnuji dětem, uvařím a uklidím a večer jsem ráda, že padnu do postele.

Covid byl pro mě nejtěžší část v mém v životě, protože se mi můj život sfoukl jako domeček z karet. Ale všechno špatné je pro něco dobré a teď už jsem ve fázi, kdy jsou do všeho s respektem a všechno má svoje řešení. Všechno má svůj důvod. Hlavně, aby ten covid byl za námi a bylo před námi něco krásného a pěkného.

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 3

Já: „Začneme tedy s otázkami. Můžu nahrávat náš hovor?“

KP: „Ano.“

Já: „Kolik tedy máte dětí?“

KP: „Dvě děti.“

Já: „Jak jsou staré Vaše děti?“

KP: „Syn 12 let a dcera 9 let.“

Já: „Kde pracujete?“

KP: „Pracuji jako vychovatelka na základní škole.“

Já: „A kde žijete?“

KP: „Žijeme s dětmi v Trhových Svinech.“

Já: „A jak vypadá Vaše bydlení?“

KP: „My bydlíme ve dvougeneračním domě s mými rodiči.“

Já: „Můžete mi ještě prosím popsat, kolik máte místností, a jak máte domeček vybavený?“

KP: „Máme tam s dětmi tři místnosti, obývací, dětský pokoj a moji ložnici a samozřejmě koupelnu a záchod. Jinak vybavení máme celkem moderní. To jsme nakoupili nové, než od nás odešel tatínek dětí.“

Já: „Jak byste zhodnotila finanční situaci rodiny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Průměrně.“

Já: „Jaký byl Váš čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Je to asi tak 25 000 Kč.“

Já: „Aha a jak byste zhodnotila finanční situaci rodiny po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Nijak nás to neomezilo.“

Já: „Hm a změnil se tedy Váš měsíční čistý příjem v období koronavirové krize?“

KP: „Ne.“

Já: „Jsou věci, které si nyní nemůžete z finančních důvodů dovolit?“

KP: „Máme na vše, co potřebujeme.“

Já: „Takže třeba školní potřeby, výlety nebo dovolená je pro Vás finančně dostupná?“

KP: „Na dovolenou většinou jezdíme k příbuzným na Moravu. Tam máme zdarma ubytování. To není tak finančně náročné. Navíc vzhledem k tomu, že bydlíme s rodiči, tak ty náklady na bydlení, jsou menší. A školní výlety a pomůcky nejsou problém.“

Já: „Pozorujete po vypuknutí koronavirové krize rozdíl ve výchově vašich dětí?“

KP: „Ne.“

Já: „Jak byste popsala Váš vztah s dětmi?

KP: „Velmi kladný, přátelský, láskyplný, důvěryhodný.“

Já: „Pomáhá Vám někdo s výchovou dětí?“

KP: „Bydlíme v domě s mými rodiči, takže tam mám velkou pomoc a podporu.“

Já: „Jak probíhala výuka Vašeho dítěte při uzavření škol?“

KP: „On-line, používali jsme Microsoft Teams.“

Já: „Měla jste k dispozici dostatečné technické vybavení pro distanční výuku?“

KP: „Ano.“

Já: „Kolik času denně jste strávila při pomoci se školní přípravou vašich dětí?

KP: „Celé dopoledne, asi tak 4 až 5 hodin.“

Já: „Stýkala jste se v době koronavirové krize s dalšími lidmi mimo Vaší rodiny?

KP: „Při prvním lockdownu ne, poté už ano.“

Já: Změnil se Váš sociální kontakt v období před a po vypuknutí koronavirové krize?:

KP: „Ano.“

Já: „A jak se tedy změnil?“

KP: „No úplně na začátku jsme se báli. Nikdo nevěděl, co přesně bude, jak to bude vážné. Tak jsme byli prostě doma. No ale po těch prvních týdnech mi došlo, že to asi nebude tak vážné, tak jsme se zase začali stýkat s lidmi.“

Já: „A měla jste z něčeho konkrétního strach? Dělala jste nějaké bezpečnostní opatření?“

KP: Strach jsem měla z toho, co se bude dít dál, nicméně když se k nám postupně začali dostávat další a další informace, tak jsem se uklidnila a vrátila se s dětmi do běžného života.“

Já: „Dobře tedy, děkuji za rozhovor.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 3

Co se u nás změnilo během koronavirové krize? No hele vlastně to bylo celkem fajn, strávila jsem spoustu času se svými dětmi, který bych na ně normálně určitě neměla. Domnívám se, že celá ta situace byla celkově pro společnost a pro její stmelení a uvědomění si, že není tolik důležité honit se za těma prachama ale být se svou rodinou, chránit si ty blízké. Já jsem měla vlastně takovou dovolenou. První týdny jsme se samozřejmě trochu báli, protože z toho jak situaci popisovali v médiích, to vypadalo, že všichni po nakažení umřeme nebo nám minimálně upadnout všechny končetiny a budeme až do smrti vykašlávat bublinky. No ve finále ta choroba má samozřejmě nějakou smrtnost, ale není to víc než u běžné chřipky. Prostě žít permanentně ze strachu z něčeho co tady už s námi pravděpodobně vždycky bude je podle mě nesmysl. Jediné co tím můžou vzniknout je závislost na antidepresivech nebo hospitalizace na psychiatrii. A tak i já jsem se po pár týdnech a po nějakých těch nových informacích, samozřejmě ne z massmédií, tam je to hrozná masáž, ale od lékařů a lidí, kteří opravdu něco vědí, uklidnila. Děti to taky zvládly, takže prostě s tímhle problémem nebyl.

Trochu náročnější byla příprava dcery v první třídě. Nicméně paní učitelka byla velmi vstřícná a chápavá, jak u u ní tak u Adámka. Takže ve finále Adámkovi jsem pomáhala jen trochu a s Josefinkou toho bylo trochu více, ale dalo se to zvládnout. Měli jsme vždycky dopoledne výuku a odpoledne jsme trávili čas hrami, venku nebo tak něco. Já jsem si to fakticky užívala. No kdy se Vám povede být s dětmi doma a moc se jim takhle věnovat. To si normální člověk přece nemůže dovolit. Další věc, že ani moje okolí nějak zásadně neprožívalo celou tu hrůzu, takže po pár týdnech k nám už normálně chodily na kávu kamarádky se svými dětmi a odpoledne jsme tedy trávili všichni spolu. To bylo taky moc fajn. Děti hrály. My jsme si pokecaly. Mám teda velké štěstí, že ti moji dva miláčkové jsou tak hodní. Oni jsou takový klidní, takový co jim řekneš, to udělají, kam je postavíš, tam je najdeš, žádný problém, jsou chytrí, dobře se učí. Docela se bojím, že se to zlomí, až přijde puberta, ale zatím to vypadá dobře, tak jsem fakticky spokojená. Bývalý taky docela funguje, děti si pravidelně bere, platí na ně alimenty, přispívá mi na věci, které děti potřebují. Řekla bych, že jsme se fakt docela dohodli, na to jaké to bylo psycho, když s námi ještě bydlel. Pořád jsme se hádali a nebyli jsme schopní spolu vycházet. Vlastně bych řekla, že to je teď taková jeho druhá osobnost. Fakticky se snaží, aby děti měly všechno, co potřebují, nedělá žádné podpásovky, našel si už novou paní, tak na ně má asi dobrý vliv. To já fakt neměla.

Hihi. No já zatím na vztah nikoho nenašla bohužel. To je další věc, co mě trochu mrzí. Neměla jsem zatím štěstí na partnera, který by byl mým dětem takovým tím mužským vzorem a žil s námi. Od rozchodu jsem pár mužů měla, ale většinou to byli takový ťulpasové, že jsem je dětem ani neukazovala. Většinou to nebylo ani o nějakých citech, spíš jen u fyzičnu. Ale samozřejmě do budoucna být sama nechci. To mi ten koronavirus vlastně taky trochu zkomplikoval. Jak se nikam nechodilo, tak to bylo takové dost omezující pro hledání nového muže, no prostě když nikam nechodíte, tak těžko někoho potkáte, že jo? Ve škole v tom babinci taky těžko někoho potkám. No je to těžké. Občas je mi z toho trochu smutno. Přece jenom už mi není dvacet a ráda bych měla někoho, o koho se můžu opřít a na koho se můžu spolehnout po všech stránkách. Samozřejmě mi partner chybí i v domácnosti na takové ty mužské věci si většinou někoho musím najmout nebo poprosit kamarády či otce dětí. No to mi taky leckdy není úplně příjemné. Prostě život bez muže není úplně jednoduchý. Nicméně mám ty svoje dva andílky a jsem šťastná, že jsme všichni zdraví a spokojení. Taky za hodně vděčím mým rodičům, kteří mi poskytli střechu nad hlavou. Máme společně domeček. Ale bohužel už jim také není nejméně, takže tam je to spíš obráceně. Potřebují pomoc s nákupy, leccos udělat. Občas si připadám, že mám děti čtyři. Ale jsem jim opravdu za hodně vděčná. Takže to pro mě není sebemenší problém.

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 4

Já: „Začneme tedy s rozhovorem. Souhlasíš s nahráváním?“

KP: „Ano.“

Já: „Kolik máš dětí?“

KP: „Dvě děti.“

Já: „A kolik jim je let?“

KP: „Je jim 7 let a 11 let.“

Já: „Kde prosím tě pracuješ?“

KP: „Jsem finanční poradkyně.“

Já: „Ehm a kde bydlíte?“

KP: „Žijeme v Husinci, ale za práci jezdím do Prachatic a dojíždím po celých Jižních Čechách.“

Já: „A to máš v Husinci byt nebo domeček?“

KP: „Žiju v bytě 3+1 v paneláku.“

Já: „A to je tedy tvůj byt nebo ho máš pronajatý?“

KP: „Byt je můj. Koupili jsme ho společně s bývalým manželem a teď mu ho splácím.“

Já: „Jak bys zhodnotila finanční situaci rodiny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Finanční situaci jsem zvládala dobře. Vždy mám měsíční příjem peněz, který mohu použít a s tím vždy vystačím.“

Já: „Jaký byl čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Cca 22 000 Kč.“

Já: „Jak bys zhodnotila finanční situaci rodiny po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Příjem se náhle zmenšil, protože děti zůstávali doma a já s nimi na OČR tudíž příjem byl nižší, než na který jsem byla zvyklá.“

Já: „Změnil se měsíční čistý příjem v období koronavirové krize?“

KP: „Ano, celkem o dost.“

Já: „A přineslo to pro tebe nějaké problémy? Že bys třeba nemohla něco zaplatit nebo jste neměl dost financí na jídlo?“

KP: „To úplně ne. Ale někdy to bylo složité. Já mám ale velkou podporu v rodině. Rodiče mi několikrát pomohli i finančně.“

Já: „Jsou věci, které si nyní nemůžete z finančních důvodů dovolit?“

KP: „Já myslím, že žijeme tak nějak normálně. Vždycky bude něco, co by se mi líbilo a nejsou na to finance, třeba lepší auto, drahé šperky nebo něco takového ale jsme spokojeni, tak jak to máme.“

Já: „A jezdíte třeba na dovolenou?“

KP: „Dřív jsme jezdili s bývalým, teď na to nejsou moc peníze. Ale děti k moři bere on každý rok, takže jsem spokojená.“

Já: „Máš třeba dostatek peněz na nakupování školních potřeb nebo školních výletů?“

KP: „Tyhle věci si dělíme s bývalým na půl, takže mě to tak hrozně nezatěžuje.“

Já: „Pozoruješ po vypuknutí koronavirové krize rozdíl ve výchově dětí?“

KP: „Musím na ně být přísnější kvůli svým povinnostem. Dlouho byli doma na online výuce a po vrácení do školy si děti neumějí uhlídat své věci.“

Já: „Mají tvoje děti výchovné problémy, které začaly po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „To ani ne. Jen děti se nechtěly vracet do školy, nevím, z jakého důvodu chtěly zůstat doma. Zlenivěly a nechtěly se moc hýbat.“

Já: „A jak bys popsala vztah s dětmi?“

KP: „Kladný, přátelský. Snažím se s nimi být na přátelské úrovni, aby měli ve mně oporu.“

Já: „Máš někoho, kdo Ti s výchovou pomáhá?“

KP: „Jak jsem již říkala, mám velkou oporu v celé rodině a také jejich otec se jim hodně věnuje. To se musí nechat.“

Já: „Jak probíhala výuka tvých dětí při uzavření škol?“

KP: „Online. Každý všední den seděli děti u PC. U mladšího jsem musela sedět také, protože ještě nějaké věci na PC neovládá sám. A já vlastně také ne. Děti byli šikovný, ale ne vždy udrželi pozornost u PC.“

Já: Měla jsi k dispozici dostatečné technické vybavení pro distanční výuku?“

KP: „Ne neměla, PC máme jen jeden, takže jsem musela požádat školu o zapůjčení notebooku.“

Já: „Kolik času denně jsi strávila při pomoci se školní přípravou dětí?“

KP: „Hodinu dvě jsme se připravovali na další hodinu a dělali domácí úkoly.“

Já: „Stýkali jste se v době koronavirové krize s někým?“

KP: „Nestýkali, kvůli bezpečí rodiny jsme byli pouze v kontaktu přes telefon.“

Já: „Změnil se váš sociální kontakt v období před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Po koronavirové situaci na mě působí to, že stýkání s ostatními ať přáteli či rodinou se trochu omezilo. Stále v nás je ten vnitřní strach. Takže se změnil na můj vkus celkem dost.“

Já: „Děkuji.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 4

My a koronavirus? No co si budeme, lehké to nebylo. Nicméně, zvládli jsme to. Náročné bylo spojit online výuku s moji prací. Jsem finanční poradkyně, pracovala jsem online na svém počítači. Starší kluk vlastně začal s online výukou a potom i ten mladší, ale ten natupoval až v průběhu koronáče, takže tu první vlnu byl ještě bez. To bylo ještě celkem v klidu, protože Luky to už zvládal celkem sám. Zatímco když byl na onlinu Tomášek, tak to už jsem musela být pořád v pohotovosti. Nicméně skloubit Tomáška, Lukáška a práci bylo fakt náročné. Nicméně mám velkou oporu v rodině. Maminka mi pomáhala hlídat. Hlavně s tím Tomáškem. Když jsem se učila s Lukym tak ho hlídala a potom se s ním i učila. Za to jsem jí opravdu hodně vděčná. No ono celkově moji rodiče jsou mojí velkou oporou. Musím bohužel říct, že i po finanční stránce. Nedávno mi třeba koupili auto. Což jsem teda úplně nechtěla. Pochop ve svých letech na rodičích být závislá nechci. Na druhou stranu naši mají opravdu hodně peněz a já jsem jejich jediná dcera a moje děti jsou jejich jediná vnoučata a oni prostě chtějí, abychom se měli dobře. Chtějí s námi trávit čas a podporují nás. Jsou prostě takové moje želízko v ohni. Ale s tím autem. No rozbilo se mi za koronaviru moje staré auto a potřebovala jsem nutně nové. Kvůli práci. Standartně jezdím po celých Jižních Čechách. Bez auta bych prostě nebyla schopna fungovat. Taky děti chodí na kroužky i do Prahatic. No náš život by to opravdu hodně změnilo. Tak mi koupili nové, abych to prý všechno zvládla. Samozřejmě nové pro mě. Je to ojeté auto, ale je skvělé, že se mám jak dostat, tam kam potřebuji. A i s jinými výdaji mi pomohli. Třeba když jsem byla na OČR za koronáče taky mi přidali, prostě na život. Když k nám přijdou, vždycky klukům přinesou dobroty nebo ovoce nebo prostě nějakou drobnost. Fakt nevím, co bych bez nich dělala. A tahle doma nás sblížila snad ještě víc, jak s nimi děti trávili ještě více času.

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 5

Já: „Rak se začnu ptát jo? Zapla jsem diktafon, rozhovor bude nahrávaný, je to v pořádku?“

KP: „Ano. Žádný problém.“

Já: „Tak tedy kolik máš dětí?“

KP: „Mám dvě děti.“

Já: „A kolik je jim let?“

KP: „Je jim čtyři a jedenáct let.“

Já: „Dobře a kde pracuješ?“

KP: „Já jsem učitelka ve školce ve Vimperku.“

Já: „Dobře, a kde žijete?“

KP: „No ve Zdíkově.“

Já: „Dobře a jaké máte bydlení?“

KP: „Bydlíme v bytě 3+1, je to byt mého bejvalýho.“

Já: „No a jaké máte vybavení?“

KP: „Je to úplně nové po rekonstrukci, tu jsme dělali těsně před rozchodem.“

Já: „Dobře, teď přejdeme na bod finanční situace. Mohla bys mi říct, jak jste na tom finančně?“

KP: „Finanční situace byla stabilní. Pracuji jako učitelka v MŠ, jak jsem již říkala. Stálý plat je 25 000 Kč. Dále pobírám alimety od bývalých. Každé dítě má jiného tatínka. Oba pracují v Německu. Takže finančně jsme na tom špatně nebyli a nejsme. Většinu času jsem na víc měla překážku na straně zaměstnavatele, takže jsem pobírala plný plat. Takže se v podstatě nic nezměnilo. Jen moje podnikání. Dělám totiž ještě manikúru a pedikúru. To v době krize totálně padlo. Vlastně se to většinu času dělat nesmělo. A vzhledem k tomu, že těsně před jsem začala, tak se to prostě vůbec nerozjelo. Akorát mě trochu štvou ty náklady do začátku, ale s tím už nic nenadělám.“

Já: „No a můžeš mi tedy říct, jaký byl tvůj čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Čistý příjem byl plus minus stejný. Je to 25 000 Kč ze školky, pak asi 5000 Kč přídatky na každé dítě z Německa plus ještě na každé pět tisíc korun alimety, takže celkem plus minus 45 000 Kč. “

Já: „Takže s nákupem školních pomůcek, výletů a dalších věcí problém není?“

KP: „Ne to je úplně bez problémů.“

Já: „A co dovolená?“

KP: „No vždycky v létě jezdíme aspoň na týden buď po Čechách nebo k moři.“

Já: „A co výchova v době koronavirové krize?“

KP: „Výchova byla pro mě brutálně náročná. Vojta můj mladší syn je hyperaktivní a věnovat se mu a k tomu zvládat online výuku starší dcery bylo opravdu na budku.“

Já: „A máte nějaké výchovné problémy?“

KP: „Výchovné problémy žádné nemáme.“

Já: „A jak bys popsala tvůj vztah s dětmi?“

KP: „Vztah je přátelský, někdy trochu napjatý, ale miluji je nade vše na světě.“

Já: „Jak jste trávili volný čas s dětmi před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Chodíme na procházky, rádi jezdíme do kina, nebo třeba do hopsária v Budějovicích, taky rádi chodíme na výlety třeba do zoo nebo tak.“

Já: „Pozoruješ po vypuknutí koronavirové krize rozdíl v chování tvých dětí?“

KP: „Hele ze začátku se báli, co se bude dít. Asi jako všichni, ale povídali jsme si a časem se to uklidnilo.“

Já: „Kolik času trávíš se svými dětmi?“

KP: „Jsme spolu celkem hodně. Každý sudý víkend jsou tedy vždycky se svými otci a ten druhý víkend si vždycky užíváme. Jinak pak po práci.“

Já: „Pomáhá Ti s výchovou dětí někdo blízký?“

KP: „Jejich otcové jednou za čtrnáct dní. Haha. Ne jinak mám velkou oporu ve svých rodičích, ale s výchovou úplně nepomáhají, to bych neřekla.“

Já: „A jaké má Barunka ve škole známky?“

KP: „Teď měla 4 dvojky. Takže já myslím, že dobré.“

Já: „A učila jsi se s ní před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Jojo vždycky. Tak hodinku denně.“

Já: „A jak u vás probíhala výuka při uzavření škol?“

KP: „Bylo to brutální. Barunka výuku online moc nedávala a učitelka se jí individuálně věnovat nemohla. Já na to vzhledem k tomu, co vyváděl Vojta, neměla čas. Domnívám se, že jí ten rok mimo velkého stresu vůbec nic nedal. Doma se učit nechtěla. Chtěla za kámoši a já na to prostě neměla buňky. Jinak to všechno jelo online. Notebook Barunka už měla, takže s tím problém nebyl. Ovládat ho umí.“

Já: „A jak dlouho denně se učila?“

KP: „Tak 3 až 4 hodiny denně.“

Já: „Změnil se váš sociální kontakt v období před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Byli jsme spíš doma. Jen jsme chodili na procházky. To bych s Vojtou nedala být celý den jen doma.“

Já: „Jaká byla tvoje počáteční reakce na koronavirovou krizi?“

KP: „Bála jsem se. Udělala jsem domů zásoby a nikam jsem nechodila ani nakupovat, až když doma nebylo co.“

Já: „Takže jste se teda s nikým nestýkali?“

KP: „Hele děti se stýkali s otci a pak jsme občas jeli za babičkou a dědou, jinak nic.“

Já: „Tak děkuji.“

KP: „Také.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 5

Pro mě bylo na korovirové krizi krizové především starání se o děti. Barunka byla na online výuce a Vojta doma. Vojta je hyperaktivní dítě, které nevydrží pět minut dělat jednu věc. Je schopný vylézt na lustr, když ho chvíli nemám na dohled. Je potřeba se mu opravdu věnovat. Ideálně ho vzít do lesa a tam s ním půl dne běhat, aby se trochu unavil. A teď si představte, že s ním sedíte celý den doma a snažíte se pomáhat Barunce s učením. To opravdu nešlo. Všichni jsme z toho byli úplně hotový. Vojtu jsme nechávali víc koukat na televizi na pohádky, nebo hrát playstation, ale to ve finále celou situace ještě zhoršilo, protože nebyl unavený a nedalo se s ním vydržet. Snažila jsem se ho brát hodně na procházky, ale vzhledem k tomu, že jsme v sobě neměli žádné parťáky, ho to ani venku moc nebavilo. Barunka byla zase nešťastná, že ji to ve škole nejde. No opravdu to nebylo lehké. Děti se ze začátku taky trochu bály. Upřímně kdo ne. Já se možná bála víc než oni, ale nedávala jsem jim to najevo. Hodně jsme si o všem povídali, takže se časem uklidnili. Myslím, že tohle jsem celkem zvládla.

Sranda byla taky ze začátku s nákupy. Moje ségra nás úplně zblblá, takže jsme nakoupili ohromné zásoby, aby jsme potom nikam nemuseli. Nemusela jsem nic nakoupit asi měsíc. Mrazák jsem měla plný maso a pečiva. No na druhou stranu jsem na tom dost ušetřila, protože vždycky, když jdeme do obchodu Vojta ze mě vydyndá čokoládu nebo kinder vejce nebo něco jiného, většinou to není jedna věc. No ale takhle jsme vlastně neutráceli. Občas jsem jim online objednala nějakou novou hračku, aby se více zabavili sami a já měla chvíli klid. Taky bylo náročné nemít žádný čas pro sebe. Děti chodily spát se mnou a vstávali jsme taky společně. Neměla jsem sama pro sebe snad ani minutu a to docela dlouhou dobu. A když už jsem někdy vydržela déle než děti, třeba když jsme se s kamarádkami dohodly, že si dáme online posezení po skypu. No jenže následující den to byl ještě větší masakr než normálně. Ke všemu tomu chaosu jsem byla ještě fakt unavená a taková ovíněná. Haha. Celkově my i dost chyběl kontakt s rodinou a kámoškami. Je teda vlastně pravda, že jednou za 14 dní byli děti u tatínků. No upřímně díky bohu, protože jinak bych se pravděpodobně zbláznila. Tento čas jsem většinou vytáhla paty jen se psem a to bylo tak všechno. Jinak jsem to prospala. No co se taky dalo jiného dělat.

Taky mě dost mrzelo to podnikání. To jsem začala rozjíždět před tím koronáčem. No a vlastně se to tím úplně zabilo. Pedikúru a manikúru jsem dělat nesměla. Bonusy jsem nedostávala, protože moje příjmy z předchozích let byly nula. A za ty dva roky se to

úplně pohřbilo. Musela jsem tam platit nájem a vlastně se tam nic nedělo. Před několika týdny jsem to definitivně zavřela. Další věc je, že i kdyby se to dalo dělat, nevím, kdy bych to dělala. Prostě na to nebyl čas. Jak jsem už psala, nezbývala mi ani minuta. Nejvíc jsem se po tu dobu doma těšila až zase vytáhnu paty a půjdu s holkama na víno, mrknu po nějakým chlápku, budu moc zase jet za rodinou a prostě budu moc normálně žít, protože ten celý blázelec rozhodně normální nebyl. Bohužel se obávám, že vzhledem k dění posledních dnů se opět dostáváme do situace, která může vyústit v opravdu velkou krizi nejenom pro Ukrajince, ale pro celou Evropu nebo i celý svět. To si samozřejmě nikdo nepřeje, ale kdo ví, co se stane dál.

Uvědomila jsem taky hodně, jak jsou lidi kolem mě pro mě důležití, a jak neskutečně mi chybí, když s nimi nemůžu být. Samozřejmě jsme si volali, psali a tak, ale to prostě není ono. Možná nás celá tahle věc, tak trochu vytrhla z toho online světa. I dětem chyběli kamarádi a to přitom normálně tráví opravdu hodně času online, myslím hlavně Barunku.

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 6

Já: „Ahoj, začínáme s mým výzkumem, který si nahrávám na diktafon. Souhlasíš s nahráváním?“

KP: „Ano, souhlasím.“

Já: „Děkuji. Tak začínáme. Kolik máš dětí?“

KP: „Mám dvě děti, jsou to dvojčata.“

Já: „Kolik jim je let?“

KP: „Devět.“

Já: „Kde pracuješ?“

KP: „Pracuji jako prodavačka v kauflu. Já vím, nic moc, ale neřeším to.“

Já: „Na tom není nic špatného, kde bydlíte?“

KP: „Bydlím společně s klukama v pronajatém bytečku 2+1. Je to sice malé, ale co nás opustil bývalý, tak se tam vejde o něco lépe. Vykašlal se na nás, když jsme se do bytu nastěhovali. Takže je tam spousta věcí, které by potřebovali dodělat.“

Já: „Jak bys zhodnotila finanční situaci rodiny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Já jako prodavačka si nemůžu moc vyskakovat a peníze se tam dají vydělat i docela pěkné to jo, ale spíš je to horší co s dětmi? Nemám moc kdo by mi s nimi pomohl. Starej ten na ně s prominutím úplně ty víš co. Rodiče ještě chodí do práce, takže spíš si musím směny dávat tak, abych mohla děti vyzvednout z družiny. Takže každou korunu šetřím, jak to jde.“

Já: „Jaký byl Tvůj čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Asi 25 000Kč - 30 000Kč podle toho, jak jsem chodila no. Zda jsem měla nějaký víkendy nebo tak.“

Já: „A jak bys zhodnotila celkovou finanční situaci rodiny?“

KP: „No hele, jeden čas jsem myslela, že se z toho nevyhrabu. Ale když mi sem tam pomůžou naši nebo sousedka, kamarádka, tak si nějaký peníze vydělám a vše pokryju.“

Já: „A jak se změnil teď finanční příjem v období koronavirové krize?“

KP: „Ten se o něco zlepšil. Já jako prodavačka jsem do práce musela chodit neustále, tam se žádná změna nekonala. Byla jsem vystavena všem možným rizikům. Kluky jsem občas musela nechat sama doma, za co třeba teď i stydím, ale neměla jsme na výběr. Dostávali jsme covidové příplatky, takže to mi z finančního hlediska dost pomohlo!“

Já: „Jak často jezdíte na dovolené?“

KP: „Ha, ha co to je dovolená?“

Já: „Jak často kupuješ pravidelně domu ovoce a zeleninu?“

KP: „Jsem prodavačka, hlídám si akce a vždy, když je nějaké ovoce nebo zelenina v akci, tak ho koupím. Nebo poprosím kolegyně, které chodí na odpolední směnu do 22:00, aby mi schovali do druhého dne ovoce a zeleninu, která se po osmé hodině večer dává o 50% levněji. Takže to řeším tímto způsobem, abych ušetřila.“

Já: „ Máš dostatek financí při nakupování školních potřeb?“

KP: „Je to všechno dvakrát, na to už jsem si zvykla. Mít dvojčata je v tomto směru těžké, že všechno se musí koupit dvakrát a najednou. Není to tak, že by to po sobě sourozenci dědili nebo tak. Ale jo, školní potřeby jsou pro mě prioritou, aby vše kluci měli. Nechci je vystavovat nějakým posměškům ve škole nebo tak něco.“

Já: „Když se jede na školní výlet, tak kluci mohou jet?“

KP: „Školní výlety je to samé jako ty školní potřeby. Ano, jezdí kluci na výlety. I když ve škole jich zatím kvůli koruně moc nebylo teda.“

Já: „ Navštěvujete nějaký kroužek?“

KP: „Časově je pro mě náročné, bych kluky někde ještě vodila nebo vozila. Každý den po škole jsou ve školní družině, kde mají o zábavu postaráno. A jednou týdně je pravda, že chodí na pohybové hry, ale nemusím se o to starat, je to pod školou a učitelky si tam kluky odvedou i zpátky odvedou do družiny, takže já to mám vlastně bez starosti. To stojí 600Kč na jednoho kluka, což není tak hrozné je to pod DDM.“

Já: „Pociťovala si nějaké výchovné problémy u synů?“

KP: „Jsou na všechno dva. Dokážou si poradit, pomoci. Vědí, že se v životě mohou spolehnout sami na sebe a hlavně na bratra. Jsem na ně pyšná.“

Já: „ Jak si trávila volný čas se svými syny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „My chodíme hodně ven, po práci a kluci po škole je to náš relax. Takže určitě jsme spolu trávili hodně času venku s kamarády a taky u návštěv.“

Já: „Jak bys popsala Tvůj vztah s kluky?“

KP: „Řekla bych, že mě mají kluci rádi. Vědí, jak se k nám jejich otec zachoval, i když byli ještě malý špuntí, tak si dost věcí uvědomily a zapamatovali. Jsme k sobě upřímný, milý a pravdomluvný. Jsme prostě kamarádi a milujeme se.“

Já: „ Kolik času trávíš se svými dětmi?“

KP: „Co můžu! Takže každý den po práci máme svůj čas, který trávíme opravdu jen pro sebe. Občas do toho něco vklouzne, ale snažíme se to vynahradit. Takže dost času trávím se svými dětmi, já nikoho jiného nemám.“

Já: „Pomáhá Ti někdo s výchovou?“

KP: „Při koruně mi určitě, jak už jsem zmiňovala, tak pomáhala mamka. Ta byla doma a kluky si vzali k sobě domů a hlídali je a učili se s nimi. Občas zaskočila sousedka a nebo kamarádka, která má stejně starou holčičku a do práce nechodila.“

Já: „Jaké známky mají kluci ve škole?“

KP: „Samý biče.“

Já: „Učila ses s klukama před vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Určitě, nastupovali do školy, bylo to pro ně těžké a něco nového. Ale tím jak byli dva šlo to tak nějak všechno líp.“

Já: „Kolik času si strávila při domácí výuce?“

KP: „Tu hodinu denně určitě. Z domova jsem na to byla zvyklá, že jsem musela přijít ze školy a nejdříve povinnosti a potom až zábava. Učím to takhle i kluky.“

Já: „Jak probíhala výuka, když byli zavřené školy a musela být online výuka?“

KP: „Nejdříve obavy a strach. Ale zvládli jsme to, museli jsme to naučit dědu a babi, jak se všechno ovládá, ale kluci byli surový, takže bez problému hele. Jsou šikovný, po mě.“

Já: „Takže jste měli k dispozici dostatečné vybavení pro distanční výuku? Notebook?“

KP: „Ano, malé notebook. A tím, že kluci chodí do jedné třídy stačil jeden.“

Já: „Jaká byla reakce kluků, když zjistili, že budou uzavřené školy?“

KP: „To si pamatuju moc dobře. To bylo nadělení doma, samozřejmě byli našťvaný, protože do školy chodí rádi mezi ostatní kluky.“

Já: „Změnil se prospěch při distanční výuce?“

KP: „Zůstali jedničky. Jsou to moji kluci šikovný“

Já: „Změnil se sociální kontakt před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Zda se změnil? Asi ano, protože ten čas na sociální kontakt po pravdě ani nebyl! Nevěděla jsme kam dřív skočit a byla jsem ráda, že jsme s klukama sama. Co si budeme, já jako prodavačka měla sociální kontakt s cizími lidmi až až a až moc.“

Já: „Změnila se nějak frekvence nákupů?“

KP: „Ani ne. Tím, že jsem v obchodě každý den, tak si koupím vždy co potřebuji a nebo sleduji ty akce.“

Já: „Tak to je všechno, moc Ti děkuji za čas a ochotu a držím palce, ať se daří a pozdravuj kluky.“

KP: „Není zač, ráda vyřídím, ahoj.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 6

Psaní mých pocitů je pro mě asi mnohem lepší než se někomu svěřovat z očí do očí. Nevadí mi mluvit otevřeně o mých věcech, pocitech nebo o mém životě, ale hodit to na papír má také své obohacení. Můžu si přečíst, co píšu, co zažívám nebo se jsem prožila a vlastně se nad tím povznést a mít radost z toho, že vlastně dneska už je zase o něco lépe.

Když začala korona, bylo pro mě a mé dva kluky celková situace těžká, rozváděla jsem se s mým manželem, vlastně partnerem nebyli jsme ani svoji. Nebyl schopný mě ani požádat o ruku, hajzl! Přitom nám bylo fakt docela hezky. Začali jsme spolu chodit a randit pak jsem otěhotněla, měl radost a plánovali jsme společnou budoucnost. Tu mi, vlastně nám zaručil perfektně, ironicky samozřejmě. Po zjištění, že čekám ne jen jedno miminko, ale dvě jsme museli hledat nový byt. Našli jsme byt 2+1 kam jsme se nastěhovali a začali pomalu a jistě připravovat zázemí pro naše dvě ještě nenarozené děti. Pak nevím, co se stalo a ten koho jsem tak strašně milovala, mě za pár let opustil. Zůstala jsem v tom malém bytě v tu chvíli pro mě obrovským bytě úplně sama. Dneska už to nevidím, že jsem sama, mám ty dva kluky, které miluji nadevše. Ale to jsem asi úplně odskočila od tématu.

Když vypukl koronavirus, začala pandemie, tak začala převážně hysterie. Bála jsem se, co bude a nebude dít. Měla jsem strach, jak o kluky, tak hlavně o mé rodiče. Všichni nosili roušky, respirátory, šily se roušky a bylo to celkově složité na psychiku. Nejvíce mě zasáhlo to, když zavřely školy. Kluky jsem musela izolovat doma, škola byla online. Ne jen, že jsme bojovali chvíli s připojováním k distanční výuce, ale bylo pro mě těžký se nebát, abych covid nechytila a nenakazila kluky nebo rodiče. Do práce jsem chodila a chodím pandemie ne pandemie. Jsem prodavačka v Kauflandu a tam jsem musela chodit i v těch nejhorších a nejtěžších situacích. V práci jsem nosila respirátor a gumové rukavice, ze začátku jsem se dost bála, to uznávám. A možná jsem to i dost přeháněla, ale řekla bych, že ze začátku to dělal každý z nás. Mouky a droždí jsem si domu sice nekupovala, ale i takové jedince jsem chápala. Rodičům jsem sama zakázala chodit kamkoli. Nákup jsem jim většinou nakoupila, protože stejně mi většinou hlídali kluky. Musím říct, že kluci byli izolovaný asi nejvíce, ztratili úplný kontakt se svými vrstevníky a byli opravdu jen u rodičů a kamarády viděli jen u obrazovky na počítači. S otcem se vlastně taky nestýkali, ale spíš on neměl čas nebo ani nevím. Stejně jsem se bála, abychom třeba od něj nechytili covid. Který jsme stejně chytili časem. To jsme byli zavřený x dní doma, rodiče nám nosili jídlo za dveře. Průběh byl šílený, ale zvládli

jsme to. Dneska už s tím tak nějak dokážeme zžít. Kluci fungují samostatně, mají jeden druhého a vím, že se na sebe mohou obrátit a spolehnout. Kluci je to nejlepší, co mě v životě potkalo, sice nám to s bývalým nevyšlo, ale co se nám teda povedlo, jsou Ti dva! Jsem na ně moc pyšná a co se mi změnilo při koruně? Tak to určitě vztah, který jsme si za dobu izolace k sobě vytvořili. Máme se rádi, jsme si blíž a pocítuji, že se ke mně chovají tak hezky. Váží si mě.

Sociální kontakt se nám sice změnil, ale kluci už normálně chodí ven s kamarády a běhají na hřišti a chodí se i navštěvovat ke kamarádům domů. K rodičům chodíme také na návštěvy, co to jde. Finančně jsem to v tu nejhorší dobu také zvládla a nějak jsme to prostě přežili. Když bylo nejhůře, rodiče mě založili, ale všechno jsem poctivě vrátila a splatila. Protože karanténa byla sice 14 dní, ale zůstala jsem doma déle, protože jsem se necítila dobře a kluci tak nějak neustále pokašlávali. Měla jsem strach, takže jsem chtěla poctivě se vyležet. V práci mám celkem hezké peníze a nakupuji jídlo v akci, takže se snažím šetřit, co to jde. Ale na chlapcích nešetřím, to nikdy! Už bych byla ráda, kdyby covid nebyl a neexistoval, abychom všichni byli zdraví, a doufám a věřím, že to takhle i bude. Hlavně zdraví!

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 7

Já: „Tak ahoj, začínáme s mým výzkumem, zapnula jsem si diktafon. Souhlasíš s nahráváním?“

KP: „Ano, souhlasím.“

Já: „Děkuji. Tak zeptám se, kolik máš dětí?“

KP: „Hele mám jedno, jednoho chlapečka.“

Já: „Kolik mu je let?“

KP: „Devět.“

Já: „Kde pracuješ?“

KP: „No hele stříhám, jsem kadeřnice.“

Já: „Aha, kde bydlíte?“

KP: „Bydlíme ve Lhenicích v bytečku a máme tam tři místnosti.“

Já: „Jak byste zhodnotila finanční situaci rodiny před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Hele no já si tím stříháním normálně užívám. Není to na žádný super vyskakování, ale myslím si, že je to celkem v pohodě.“

Já: „Jaký byl Tvůj čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Asi 25 000 Kč - 30 000 Kč podle toho, jak ženský chodily. Třeba před Vánoce je to víc, pak ten leden je takovej slabší. Jak kdy no.“

Já: „A jak bys zhodnotila celkovou finanční situaci rodiny?“

KP: „No hele, jak jsem říkala je to docela v pohodě, není to na žádné vyskakování a rozhazování, ale jako relativně dobrý no.“

Já: „A jak se změnil teď finanční příjem v období koronavirové krize?“

KP: „No hele paradoxně? Jak byli ty kompenzační bonusy, tak já jsem si vlastně na tom jako ještě přivydělala. Já jsem teda jako nemohla sedět doma a čekat, co se bude dít. Takže, jo jasně na začátku, když to prostě přišlo, tak jsme se chvíli se báli, že jo. Takže jsme nikam nechodili. Ale jakmile jsme zjistili, že to vlastně není nic tak hrozného, tak jsem prostě začala stříhat po domácnostech. Takže jsem vlastně měla příjem z těch domácností, který byl teda nižší než ten normální. No ale nevím, kolem 15 000 Kč – 20 000 Kč jsem si třeba vydělala a k tomu jsem měla ty kompenzační bonusy, to bylo třeba to pětikilo denně. Tak si to jako spočítej vid', to prostě potom ve finále kolem 30 000 Kč – 35 000 Kč, takže to bylo potom lepší. Já si fakt nemůžu finančně na koronáč stěžovat. Naopak bych řekla, že jsme si polepšila a dokázala jsem i našetřit na dovolenou, vezmu asi i rodiče, což je super.“

Já: „Jak často jezdíte na dovolené?“

KP: „Hele právě, že jsme moc nemohli, protože z těch 25 000Kč, když pak zaplatíš bydlení a takovýchle další věci, takový ty nutný třeba i nějaký kroužek, tak toho už moc nezbyde. Ještě mám ty alimenty, tak já nevím něco si vydělám z toho, něco z alimentů, i když ty moc neplatí, tak je to taky takový těžký.“

Já: „Jak často kupuješ pravidelně domu ovoce a zeleninu?“

KP: „Hele no, snažím se, aby ten můj malej špunt měl toho, co nejvíc no. On miluje třeba mango avokádo a takovýchle věci, to se mu snažím kupovat pravidelně. A určitě dvakrát třikrát týdně nějakou zeleninu.“

Já: „Máš dostatek financí při nakupování školních potřeb?“

KP: „Jo, to pro mě asi není úplně takový problém.“

Já: „Když se jede na školní výlet, tak může František jet?“

KP: „Hele no víš co, ono je mu devět, tak před těma dvěma rokama mu bylo sedm a nastupoval do první třídy, takže ani moc nejezdí. Finanční problém by to asi nebyl, ale prostě je skoro celou dobu jenom doma, chudák.“

Já: „Navštěvujete nějaký kroužek?“

KP: „Hele no to je to samý. Ono toho tolika ani nebylo. Chtěli jsme chodit plavat nebo tak. My teda chodíme do Prachatic je tam takový klubík, že tam si může hrát. Tak tam občas jedeme. Ale to už je teď velkej, to bylo spíš dřív. Ale ty kroužky, já jsem si říkala, že ho teď nikam dávat nebudu právě. Protože mi říkali holky, že loni tam dali svoje děti a pak stejně půlroku tak nechodili. Takže ty vyhodíš na začátku roku třeba 1500Kč a pak nic, tak to je takový naprd.“

Já: „Pocit'ovala si nějaké výchovné problémy u syna?“

KP: „Hele ne, on je takový v klidu. Takový flegmouš, takže je to v pohodě.“

Já: „Jak si trávila volný čas se svým synem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „My chodíme hodně ven. Já jako ho vezmu třeba občas plavat nemáme nějaký specifický záliby.“

Já: „Jak bys popsala Tvůj vztah s Františkem?“

KP: „Láskyplný. Ne tak, já se snažím být přísná, ale zároveň aby to nebylo úplně tak přehnaný, bych řekla.“

Já: „Kolik času trávíš se svým dítětem?“

KP: „No hele tak on chodil do školky, do školy a já jsem si to dělala tak, abych to dopoledne měla volný, nebo jsem měla jen jednou týdně do 18:00 hodin v práci otevřeno. A zbytek týdne jsem se snažila mít jen do 14:00 hodin, abych byla do 15:00

hodin doma. Abych s ním prostě mohla být. Já mám hlídací babičku, takže to bylo v pohodě.“

Já: „Pomáhá Ti někdo s výchovou? Babička, babičky?“

KP: „ Za toho koronáče, jak jsem stříhala a malej vlastně nechodil vůbec do školy, tak to mi hodně pomáhali naši. Mě nějakým způsobem suplovali. Já jsem musela vydělávat nějaký peníze. No a oni byli doma, takže hlídali. Bylo to teda občas dost náročný, protože prostě oni mají jiný představy o té výchově, já mám jiný představy o výchově, takže prostě občas byli nějaký hádky. Nicméně, jak jsou teď ty peníze navíc, vezmu je za to na dovču a třeba se to tam nějak urovná. Mají z toho radost, takže je to fajn.“

Já: „Jaké známky má František ve škole?“

KP: „ Zatím samý jedničky. Je ve třetí třídě, tak ještě aby ne.“

Já: „ Učila ses s Františkem před vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Vzhledem k tomu, že byl prvňáček, tak to jsme se museli učit vid'. To jinak nejde.“

Já: „ Kolik času si strávila při domácí výuce?“

KP: „Hele v té= první třídě tak tu hodinku, hodinku a půl. Někdy toho měl víc někdy míň, to je tak různý.“

Já: „ Jak probíhala výuka, když byli zavřené školy a musela být online výuka?“

KP: „Hele no tak my jsme to měli docela fajn. Byla ta online výuka. No a potom prostě nám dali nějaký pracovní listy. Tak oni si v tý první třídě trénují ty písmenka, takový ty různý klikyháky, takže jsme se učili číst. Ale s tím mu nejvíc pomáhali babička s dědou vid'. Učení jsem se snažila obstarat já, a babi s dědou spíš ten volný čas, ale taky občas museli prostě no.“

Já: „Takže jste měli k dispozici dostatečné vybavení pro distanční výuku? Notebook?“

KP: „Já jsem se ho snažila hned na samém začátku s notebookem naučit. Ale on to prosím tě umí mnohem líp než já.“

Já: „Jaká byla reakce Františka, když zjistil, že budou uzavřené školy?“

KP: „Ze začátku byl úplně nadšený, že nemusí do školy. Po nějaký době, já nevím po měsíci doma, už se nudil. Chtěl za dětma. Ten první měsíc byl takový náročný, báli jsme se.“

Já: „ Změnil se Františkovi prospěch při distanční výuce?“

KP: „Zůstali jedničky. Ale ten přístup těch učitelek k tomu známkování byl takový benevolentnější. Jak byli doma víš. Co si budeme povídat, oni jako se jim nemůžou věnovat tolika jako v té škole, takže to tak zůstávalo na té samé úrovni.“

Já: „Změnil se sociální kontakt před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Hele no. My jsme se snažili ten první měsíc být doma. Pak už jsme to přestali nějak hrotit. Fanda byl s rodičema a občas viděl tátu. S kamarádama jsme se začali stýkat třeba až já nevím trochu pozdějc. Chodil s dětma ven, ale to neberu vůbec, přece jen byli na vzduchu na hřišti.“

Já: „Změnila se nějak frekvence nákupů?“

KP: „Hele ze začátku jsem nechodila, tak úplně často nakupovat to je pravda. Každý den jsem chodila kupovat čerstvé pečivo. Nebo když už jsem šla nakupovat, koupila jsem toho najednou víc. Ale to mě brzo přestalo bavit a rychle mě to přešlo.“

Já: „ Tak to je všechno, moc Ti děkuji za čas a ochotu.“

KP: „ Není zač, snad Ti to k něčemu bude, ahoj.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 7

Koronavirus pro mě tak trochu rodinná krize a zas na druhou stranu to pro mě bylo oživení rodinné pokladny. Jako kadeřnice jsem ze zákona nesměla stříhat, no ale co si budeme povídat, ženské mi stejně pořád volali, takže jsem jezdila k nim domů a ve finále spolu s finančními bonusy od státu se mi opravdu dařilo. Tou rodinou krizi myslím častější hádky s rodiči. Protože vzhledem k tomu, že jsem chodila do práce, neměla jsem tolik čas na Františka a hodně se mu věnovali rodiče. Z toho bohužel vznikali dost časté konfrontace. Když se nad tím zamyslím, možná jsem mohla být víc vděčná a tolik to nehrotit, ale pořád jde o moje dítě, nebo jsem nemusela tolik pracovat, ale zase na druhou stranu vidina toho že vezmu moje rodiče a Františka na dovolenou byla lákavá, jak pro mě tak pro ně. Takže jsme to prostě chtěli společně zvládnout. Mamka byla hodně nervózní z té online výuky, aby se fakt něco naučil. Byla to první třída, tak chtěla, aby v něm něco zůstalo. Upřímně jsem z toho taky rozpolcená. Otázkou je jestli bych se zvládla uživit jen z těch bonusů a z toho ošetřovného na Františka. Odpověď je celkem jasná, pravděpodobně ne. Musela bych si půjčovat peníze, musela bych hodně šetřit. Byla to prostě otázka, buď se věnovat Františkovi nebo ho zabezpečit. To je celkem masakr. Další věc je, že si v podstatě myslím, že jsem nebyla nějak moc ohrožená ani já, ani František a ani rodiče. Všichni jsme zdraví, tak proč to tak hrotit. Já upřímně s těmi všemi lock downy nesouhlasím, myslím, že to bylo prostě už moc. Jasně v prvním měsíci jsem taky šila roušky a byla doma, ale pak jsem prozřela. To stejný s tím očkováním. Je to prostě jenom diktát pro lidi, aby nás nějakým způsobem ovládali. Já očkovaná nejsem a jsem na to hrdá. Z těch výzkumů co jsem si našla, stejně vyplývá, že je to úplná hloupost. Když si to vezmeš, co se děje teď už nemusíme mít ani respirátory a to je tady 200 000 Ukrajinců, co nejsou nejenom naočkováni proti koronaviru, ale ke všemu mají milion jiných chorob, který sem můžou zavléct. Samozřejmě je mi jich líto, ale v celkových souvislostech je to padlé na hlavu.

Jinak mě na celém koronáči celkem překvapili ty lidi, jak se k sobě chovali, že se zvedla taková vlna solidarity. Lidi šily roušky, snažily se navzájem si pomáhat, mladí nakupovali seniorům nebo těm co byli v karanténě. To mě opravdu překvapilo. To jsem nečekala a ani se to nikdy předtím nestalo, hlavně ne v takovém množství. Možná si lidi trochu víc uvědomili, že nejsou tak neohrožený, jak si myslely. Těžko říct, co je k tomu vedlo. Upřímně po nějaké době mi to už ale přišlo trochu moc. Je taky pravda, že spousta lidí co znám bylo po dlouhé době doma se svými rodinami a leckde to

nedělalo vůbec dobře. Byla to vyhrocená situace, lidi se víc hádali. Občas někdo dal někomu pár facek. To se na vesnici ví. Myslím, že to mohlo mít na ty rodiny celkem devastující vliv. U nás to teda neproběhlo tak hrozně, ale taky to nebylo úplně ono, jak jsem už psala výše.

Rozhovor s komunikační partnerkou číslo 8

Já: „Tak tedy začneme s výzkumem. Zapla jsem si diktafon. Souhlasíš s nahráváním rozhovoru?“

KP: „Ano. Samozřejmě.“

Já: „Super, děkuji. Takže kolik máš dětí prosím Tě?“

KP: „Mám dvojčata – takže dvě.“

Já: „A kolik je jim let?“

KP: „Je jim jedenáct let.“

Já: „Takže na začátku koronaviru jim bylo devět a byli teda ve čtvrté třídě, je to tak?“

KP: „Ano, to souhlasí.“

Já: „Kde jsi pracovala a pracuješ?“

KP: „Já jsem prodavačka na kase v kauflandu.“

Já: A jako celou dobu toho koronaviru?

KP: Jojo, pořád, už 12 let?

Já: „Dobře, a kde žijete?“

KP: „V Českém Krumlově.“

Já: „Hm a jaké je Vaše bydlení? Jak vypadá Váš byt?“

KP: „No bydlíme v paneláku ve 2+1, je to městskej byt.“

Já: „Takže jste teda v pronájmu?“

KP: „Jojo, je to městskej byt.“

Já: „No a jaké máte vybavení?“

KP: „Tak normální. Něco máme nového. Něco jsme ještě koupili s otcem dětí. Nám to takhle stačí.“

Já: „Dobře, tak teďkon budeme mluvit o finanční situaci.“

KP: „To se mi zkomplikovalo trochu, protože teď jsem už pět let sama. A předtím jsme žili s otcem dětí jen tak na psí knížku a jak jsem čekala dvojčata, tak jsem ležela v nemocnici, tak jsem nezapsala děti na matrice do rodného listu. Pak jsme se na to nějak vyprdli, jak bylo spoustu běhání kolem dětí. No, a když jsme se pak rozešli. Tak se odstěhoval. To byl slušnej. Odstěhoval se k rodičům na Moravu a dohodli jsme se, že bude platit výživný 3000 Kč na každého. To se mi zdálo dobrý. A fakt to platil pravidelně. Pak si ale našel nějakou ženskou. A přestal posílat peníze. Nebo jen občas něco. No a pak jsem se ho snažila dohnat na matriku. Udělala jsem chybu, že ty děti nemají otce v rodném listě. No ale musela jsem nejdřív k soudu, aby se to vyřešilo. Tam to teda přiznal, že jsou jeho a vyřešilo se i to výživný. Ale hrozně se to vleklo kvůli

tomu covidu. No a vlastně když už bylo to oficiální jednání, tak mi už neposílal vůbec nic, ani občas. Pak se to teda vyřešilo. Když mu to pak určil soud, tak to jako posílá. Ale zrovna v tom covidu, kdy bylo potřeba koupit počítače pro děti. Já vím, že to teda byla i moje vinna. Výhoda byla, že děti byly doma a já to mám do práce pět minut cesty. Takže jsem mohla chodit do práce a děti byly doma. Měla jsem trochu strach, ale jak už jsem tam dlouho tak mi vyšli vstříc. Mám dobrýho šéfa, tak jsem měla štěstí, když jsem potřebovala, tak jsem mohla i občas odběhnout.“

Já: „No a můžeš mi tedy říct, jaký byl tvůj čistý měsíční příjem před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Já jsem pořád byla stejně. Sice jsem odbíhala, tak jsem si to zase nadělala. Já mám necelých 26 000 Kč čistýho plus teda střídavě to výživný. No ale v tom bytě mě to stojí deset, nějaký telefon, internet, pojištění kdyby se mi něco stalo. Ono to vypadá, že mám hodně, ale ono jenom kolik stojí boty a všechno. A taky chci, aby děti jedli zdravě. A taky Berenika má exem. Tak se snažím je vzít alespoň jednou za dva roky k moři.“

Já: „Takže po vypuknutí koronavirové krize byla finanční situace vaší rodiny de facto stejná, říkám to dobře?“

KP: „Jo akorát to shodou okolností vyšlo s tím výživným. No ale naštěstí, děti nejsou tak malý. No měla jsem štěstí, vím to.“

Já: „Jsou věci, které si nyní nemůžete z finančních důvodů dovolit?“

KP: „No přála bych si, abysme třeba mohli jet víckrát na výlet nebo do bazénu, ale to tak prostě je no.“

Já: „Kupuješ pravidelně ovoce a zeleninu pro děti?“

KP: „No ovoce, zeleninu. Já myslím, že toho mají dost. Já v tom Kauflandu to vidím, když máme něco pěkného, a když je to v akci, tak jim to koupím.“

Já: „Máš dostatek financí při nakupování školních potřeb pro děti?“

KP: „No tak jo jde to. Tak ve škole toho zase tolik nepotřebujou. Oni dostávají učebnice. Takže nějaký tenisky na tělocvik. Moc toho není. Školní výlety nebyly. Tenisky taky nebyly potřeba. No takže já sem vždycky večer něco uvařila. Aby se to snadno ohřálo v mikrovlnce. No někdy měli i rohlík, ale to se prostě nedalo nic dělat.“

Já: „Navštěvují tvoje děti kroužky? Máš problémy s jejich platbami?“

KP: „Oni chodí na kroužky od školy. Berenika chodí na keramiku. To stojí 500 Kč na pololetí a obě děti chodí na florbal a to stojí 250 Kč pro jednoho na pololetí. No a koupila jsem akorát hokejky. Už nevím kolik to stálo. Ale to byl pakatel.“

Já: „Mají tvoje děti nějaký výchovný problémy?“

KP: „Ne, jsou v pohodě. No to se těším, až budou v pubertě.“

Já: „Jak jste trávili volný čas s dětmi před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Tak děti chodí rádi ven na sídlišti. Já je pouštím, mají ty mobily.“

Já: „No a nějaké společné aktivity?“

KP: „No jak říkám, občas chodíme do bazénu. To bych byla ráda, kdybysme mohli chodit častěji. A děti mají rádi pizzu. Ale to tak spíš za odměnu, třeba na narozeniny nebo za vysvědčení. Jinak normálně chodíme na procházky a od nás je kousek vlakový nádraží, tak občas jedeme na výlet třeba se někam vykoupat. Protože plavání, koupání děti hodně baví.“

Já: „Pozoruješ po vypuknutí koronavirové krize rozdíl v chování tvých dětí?“

KP: „Na začátku jsem si o tom hodně povídali, protože slyšeli něco od kamarádů a báli se, že umřou nebo, že umřu já. A že zůstanou sami. Já mám teda rodiče na severu, ale s nima nemám moc dobrý vztahy. Tak tam moc nejezdíme. No a jejich táta se o ně nezajímá od té doby, co s námi není a já ho teda nutit nebudu. To mě ani nehne. A dětem jsem to vysvětlila.“

Já: „Jak bys popsala tvůj vztah s dětmi?“

KP: „Dobřej, jsou fakt hodný. Já je samozřejmě miluju.“

Já: „Kolik času trávíš se svými dětmi?“

KP: „No mohlo by to být lepší. Spočítaný na hodiny to nemám. Jak to myslíš?“

Já: „Tak pracuješ třeba i o víkendech?“

KP: „Jojo musím. No takhle otázka mě štve. Já bych s nima chtěla být víc, ale prostě musím vydělávat.“

Já: „Takže jsou třeba o víkendu sami doma?“

KP: „No někdy bohužel jo. Ale je to domluvený v té práci, že případně můžu odběhnout. I za covidu i teď to tak mám. No, a když něco potřebujou, tak přijdou i oni. Mám štěstí, že jsou tak šikovný. Ale vlastně nevím, jestli i kdyby nebyly šikovný by byla jiná možnost.“

Já: „Pomáhá Ti s výchovou dětí někdo blízký?“

KP: „Ne.“

Já: „Ty tady vlastně nikoho nemáš?“

KP: „No hele sousedky, kamarádky. Ale tak jak říkám, já to mám v té práci dobrý. Takže to není úplně třeba. Akorát když jsou nemocný. Ale to oni moc nejsou.“

Já: „A jaké mají dvojčata známky?“

KP: „Výborný. Jednu, dvě dvojky měli na vízo“.

Já: „No tak to je super. A učila jsi se s nimi před vypuknutím koronavirové krize?“

KP: „Ne, nikdy. Oni jsou hrozně chytrý. Já mám děsný štígro.“

Já: „A jak probíhala výuka tvých dítěte při uzavření škol?“

KP: „No my jsme neměli počítač. A ve škole jsme si ho mohli půjčit. No, a nebo škola je taky kousek. Tak si pro ty papíry mohli děti dojít. No před školou jim to dali a ony to přes den vyplnili. Já to zkoukla. Většinou to bylo dobře. Maximálně jsem jim něco málo dovysvětlila. A oni taky potom po nějaký době chodili ven s kamarádama. Tak se radili taky dohromady. Na začátku jsme se báli, ale to se spíš opakovalo. No a pak už ven normálně chodili. To by je doma kleplo a mě potom taky.“

Já: „A jak reagovali na uzavření škol?“

KP: „No jak jsem říkala. Na začátku měli strach, že oni umřou nebo já umřu. Na uzavření škol mi moc neříkali.“

Já: „Takže jim to bylo jedno, že ty školy zavřeli?“

KP: „No to co si pamatuju, vůbec neřešili.“

Já: „Co říkali děti na to dlouhý uzavření škol?“

KP: „Na konci už se fakt těšili do školy. A já teda taky.“

Já: „Změnil se váš sociální kontakt v období před a po vypuknutí koronavirové krize?“

KP: „Ze začátku samozřejmě jo, ale pak už ani moc ne.“

Já: „Jaká byla tvoje počáteční reakce na koronavirovou krizi?“

KP: „No strach. Bála jsem se. Člověk neví čemu má věřit.“

Já: „Z čeho si měla konkrétně strach?“

KP: „No aby se mi něco nestalo a oni nemuseli být s tím ohryzkem tátu.“

Já: „Tak jo, tak děkuji.“

KP: „Rádo se stalo.“

Úvaha komunikační partnerka číslo 8

Byla jsem požádána o to, abych sepsala, jak jsem se cítila během covidové doby. V následujících řádcích se budu snažit pospat svoje pocity, jaké to za doby covidu bylo. Nemyslím si, že by doba covidová už skončila, myslím, že ten virus tu s námi bude pořád, ale asi už jsme na něj lépe připraveni, myslím jako zdravotníci, stát a tak. Sama za sebe může říct, že se rozhodně cítím mnohem líp, co se covidu týká než na počátku, když to začalo. Měla jsem strach, asi jako většina lidí, moje děti měly strach, ne že by teď bylo úplně jedno, že to můžeme dostat, ale já jsem se nechala očkovat, připadá mi, že i doktoři jsou tak nějak na covid líp připraveni. Možná to je taky tím, že jsem si prostě zvykla, že ten covid tady je. Moje děti myslím taky. Navíc teď se děti bojí spíš války, nebo bojí, jsem se jim to snažila vysvětlit, že my nemůžeme nic dělat, ale jsou to děti. Původně jsem se nechtěla ani nechat očkovat, hledala jsme si k tomu informace, hlavně na internetu, a popravdě moudrá jsem z toho nebyla, jednou psali, je to super, podruhé, není to ozkoušený, je to přímo nebezpečný, nakonec jsem se rozhodla pro, ale úplně o tom přesvědčená vnitřně nejsem. Taky je pravda, že moji známý, pokud měli covid, byli nebo nebyli očkovaní, měli různý průběh, tak se v tom člověk nevyzná. Další dávku bych už nechtěla, ale uvidí se. Pro děti bych očkovaní nechtěla ale vůbec, nebo možná za delší dobu. Když si to zhodnotím, měli jsme štěstí, nikdo blízký nám neumřel, myslím nejen příbuzný, ale i známý, když jsem občas v práci od kolegyně poslouchala, co se kde dělo, tak mi bylo úzko, no tak že mi jsme dopadli dobře, děti jsou zpátky ve škole, všechno je zajištěné ve správných kolejích. Jsem si vědoma, že jsme měli štěstí. Jak finančně, tak zdravotně, že jsme covidovou celkem dobře zvládli. Uvidíme, jak bude vypadat budoucnost, osobně si myslím, že ten virus vypustili mezi lidmi schválně z laboratoře. Myslím, že to bylo kvůli penězům, a taky, aby mezi lidmi vyvolali paniku a strach. Vždyť proč nestačila obyčejná ušitá rouška, nebo potom jen rouška, a museli se nosit dražší respirátory, proč jsem se v práci musela testovat? Navíc všechny pomůcky na testování byly v plastových obalech, kolik odpadu kolem toho vzniklo? Ten odpad z pohledu ekologie mě fakt štval, ne, že bych byla nějaký fanatik, ale přišlo mi to zbytečný. No a těch peněz, přitom okolo sebe vidím, že by bylo potřeba peníze na daleko užitečnější věci. Navíc ještě ty testy, co jsme si dělaly v práci, jednou ukázaly tak, jednou jinak, osobně jsem v ně neměla důvěru. No, ale nemá cenu se k tomu vracet, navíc jsou to věci, které já neovlivním. A že se během covidu zjistilo, že lidi mají z čeho ještě šetřit, a že jsou schopni se uskromnit, to se myslím prokázalo. A že nás pořád média něčím straší, tak to je myslím fakt. Ještě zpátky k naší rodinné

situaci, a k dětem, myslím, že jim to nijak moc neuškodilo, že nechodili do školy přímo, ale nedovedu si představit, kdyby třeba byly děti v první třídě, to bych asi chtěla, aby si jí zopakovaly. Nebo chudáci ty rodiče, co měli doma více dětí, jeden počítač, o který se děti dohadovaly, do toho maličké děti, nebo museli být celá rodina dlouho v karanténě bez možnosti jít ven, nebo jim opravdu chyběli peníze na nájem a jídlo, a měli obavy, co bude dál. Nevím, co bych k tomu ještě dodala, celkově se v životě snažím, když mám nějaký starosti se s nimi vypořádat a dál už se s tím nebabrat. Možná bych ještě připojila pár slov k tomu umírání, myslím, že se snažíme my jako lidi tohle téma vytěsnit, proto to taky pro nás bylo těžký, o smrti se málo mluví, dělá se, že není, ale není to tak dlouho, lidi měli třeba spoustu dětí, i několik jim umřelo, určitě byli smutní, ale tak nějak to braly, že to tak prostě je, my jsme nějak přivykli, že doktoři a medicína vyřeší všechno, ale tak to není.

ABSTRAKT

KOLAFA, P. *Sociální situace matek samoživitelek v době koronavirové krize*. České Budějovice 2022. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce S. Suda.

Klíčová slova:

matka samoživitelek, koronavirové krize, COVID – 19, onemocnění, krize

Bakalářská práce pojednává o sociální situace matek samoživitelek v době koronavirové krize. V teoretické části vymezují základní pojmy vztahující se k mému tématu, jsou jimi charakteristika nemoci Covid – 19, matka samoživitelka, sociální situace matek samoživitelek a jejich situace v době koronavirové krize.

V druhá část práce se věnuje výzkumu, nejprve metodologii a poté jsou prezentovány výsledky výzkumu, které jsou rozděleny do tří podkapitol – finanční situace, výchova, rodina a volný čas a vzdělávání. Výzkum je zakončen diskuzí, která shrnuje poznatky a porovnává je s dostupnou literaturou.

ABSTRACT

The social situation of single mothers during the coronavirus crisis.

Keywords:

single mother, coronavirus crisis, COVID - 19, disease, crisis

The bachelor thesis deals with the social situation of single mothers during the coronavirus crisis. In the theoretical part, I define the basic concepts related to my topic; they are the characteristics of the disease Covid - 19, single mother, the social situation of single mothers, and their situation during the coronavirus crisis.

The second part of the thesis deals with research. Firstly, the methodology is described and then the results of the study are presented. They are divided into three subchapters - financial situation, upbringing, family and leisure, and education. The research ends with a discussion that summarizes the findings and compares them with the available literature.